

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 4 coroane.
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Biserica greco-catolică.

Toate bisericile din patria noastră își au autonomia lor, statutul lor organic, după care se cărmuesc, numai biserica catolică nu are autonomie. Au trecut treizeci de ani de când în sinul credincioșilor catolici tot frământă planul creării unei autonomii bisericești, dar' până în timpul din urmă la rezultat n'au putut ajunge. Pe de o parte clerul înalt catolic n'a vrut să lase din drepturile sale, ear' pe de altă parte guvernul țării a cercat să-și mențină și pe mai departe influința și amestecul ce l' are în treburile bisericești, pentru ca să-și poată valida nișuințele sale politice.

În timpul mai nou însă, lucrările pentru crearea autonomiei catolice au ajuns într'un stadiu aprosede de realizare. S'a compus un proiect, care după lungi debateri a fost primit de congresul catolicilor și va fi supus Majestății Sale spre aprobare.

Pe noi pe Români ne interesează autonomia catolică, fiindcă în cadrul acestei autonomii Urgurii vrem să bage și biserica noastră unită. Gândul lor este să ne amestece cu romano-catolicii, să-și asigure o ingerință asupra bisericii române greco-catolice, să ajungă provincia noastră metropolitană independentă la supunere față de biserica catolică.

Aceasta este un pericol mare pentru biserica noastră greco-catolică.

Bunul și înțeleptul nostru prelat, Metropolitul Dr. Victor Mihályi, a ob-

servat de cu bună vreme pericolul, și în înțelegere cu episcopii sufragani a compus un memorandum, în care cerea, că pentru biserica greco-catolică română să se creeze o autonomie separată, de sine stătătoare. Memorandumul acesta a fost trimis primatului de Strigoniu, ca președintelui congresului catolic, ca acesta apoi să-l prezente în fața congresului și după-ace va fi fost dezbătut, congresul să decidă asupra lui.

Congresul catolic însă numai în ultima sa ședință a făcut o scurtă amintire despre memorandumul prelaților români, trecând simpla peste el, fără să-l celească barem.

Adecă pretensiunile Românilor uniți nici nu au fost băgate în seamă

Din procedura aceasta se vede dar' nișuința de a răpi independența provinciei metropolitane de Blaj, asigurată prin bulă papală și alătura cu Rutenii și Armenii de a pune și pe Români uniți în cazanul autonomiei romano-catolice. Întreg proiectul de autonomie, primit de congresul catolic, ne arată aceasta, vorbind în dispozițiunile sale peste tot locul de romano și greco-catolici. Adecă și despre noi despre Români, fără ca prelații nostri greco-catolici să fie luat parte la debaterile congresului.

Nu mai încape deci nici o îndoială, că procedura congresului catolic față de biserica noastră unită este cât se poate de nelegală și periculoasă totodată. Să judece ei felul cum se ne guvernăm noi biserica. Să ajungem azi-mâne, ca romano-catolicii să dispună asupra afacerilor bisericii unite române.

Un lucru ca acesta nu se poate suferi. Contopirea bisericii noastre unite în autonomia catolică ar forma pentru noi un pericol național, de care trebuie să ne îngrozim.

De aceea, cu toți trebuie să luptăm pentru delăturarea pericolului ce ne amenință. Vrednicii nostri prelați greco-catolici, în frunte cu Esc. Sa Metropolitul Mihályi nu vor întârzia a căuta remediile potrivite la forurile competente. Majestatea Sa Regale, ca supremul patron al bisericii noastre, precum și scaunul Papal sântem convinși, că vor satisface justa cerere a Românilor, în totdeauna atât de credincioși și fideli patriei și bisericii. În lupta lor pentru salvarea intereselor noastre bisericești-naționale, prelații nostri greco-catolici vor afla sprijin la toți Români.

Asupra convingerilor noastre religioase, asupra cărmuirii vieții noastre bisericești nu vom suferi nici un amestec străin.

Contra Polonilor. Guvernul berlinez a dat o ordinațiune, în sensul căreia toate Reuniunile din provincia Posen sânt obligate dela prima Aprilie să-și poarte agendele în limba germană. Acesta este cel mai nou și mai absurd atac îndreptat contra nenorociților Poloni.

SZÉLL ȘI SÉRBII. Fostul resident al Sârbiei Barlovaș a conferat în 14 l. c. cu primul-ministru Széll. În cercurile deputaților se afirmă, că visita aceasta stă în legătură cu manoperele pretendenților la tronul Sârbiei, Carageorgevici.

FOIȚA.

Vânzătorul de neam.

Acel ce-și vinde neamul și fratele și țeara
 Pe capul lui să cadă blăstemul și ocară;
 Trădat de-a sale rude, amici, copii, soție,
 Și numele-i cu groază rostească-se-n vecie.

Și neagra disperare să-l urmărească-n cale,
 Să-și ducă viața-n sbucium, în chinuri și în jale.
 Cu crima lui de-apururi să fie înfierat
 De fulgere și trăsnet să piară detunat!

Lascar T.

Poesii populare.

Din Vingard.

Culese de Alexandru Găinar, econom

Cu brăciia m'am încins
 Și-am găst doru badii scris,
 Doru-i scris cu cretă albă
 Că i-am fost iubită dragă,

Doru-i scris cu flori de fragi,
 C'amândoi ne-am avut dragi.
 A fost scris și-acum s'a șters
 Și eu alta mi-am ales,
 A fost scris și-acum nu este
 Pe mini alta mă iubește.

Badeo cunună de flori,
 Când te ved mă iau fiori
 Din brâu până subauri,
 Mor bădișo și mă-aprind,
 Când te ved pe drum trecând,
 Cu păpușii tropoind,
 Cu mâna semne făcând
 Și din gură tot glumind.
 Arză-ți păpușii-n picior,
 Că eu nu-ți mai pot de dor,
 Arză-ți pălăria în cap,
 Că eu nu-ți mai pot de drag.

De-ar fi doru ca pădurea
 Eu l-aș tăia cu săcurea,
 De-ar fi doru ca holda
 L-aș tăia cu secerea,

Și de el, că m'aș scăpa,
 Inima nu mi-ar strica,
 Dar' doru-i un mare câne,
 Nu-l poate omori nime,
 Al meu dor e otrăvit
 Cu otravă din Abrud,
 Eu de dor abia mă duc;
 Cu otravă din Turda,
 Rău îmi strică inima,
 Cu otravă din potică
 Inimuța rău îmi strică.

Stau fetele și se uită
 La cămașeu mea, că-i ruptă
 Și nu vin să mi-o cărpească,
 Dacă știu că am nevastă.

Din Velcheriul-de-Câmpie.

Culese de Vasilie Price, june.

De m'ar fi făcut maica
 Deodată cu frunza,
 Neamțu nu m'ar căpăta,
 Cătană nu m'ar lua.

Împăratul Wilhelm la Viena. Ziarul „Neue Freie Presse” din Viena este informat, că împăratul Germaniei, **Wilhelm II.**, împreună cu regele Saxoniei va cerceta în luna Septembrie curtea imperială din Viena. Visita aceasta ar fi numai o consecință a întâlnirilor succesive dintre Loubet, țarul, **Wilhelm II.** și Monarchul nostru.

Din comitate. În Arad s'a ținut Vineri congregația comitatului Arad. Adunarea a fost de durată scurtă. S'au luat la cunoștință mai multe rapoarte. Discuție s'a iscat la proiectele de bugete comunale. Dintre Români a vorbit dl **Dr. I. Suciu**, cerând să se pună capăt risipei în bugete și să nu se încarce țeranii cu dări superflue. Comitele suprem răspunzând, arată, că s'au făcut deja reduceri și se vor face, în cât e posibil, și în viitor.

Dintre membrii români au luat parte la adunare peste 30 inși.

Fejérváry — rămâne. În urma intrării lui **Horánszky Nándor** în cabinet, ministrul de honvezi, **Fejérváry Géza**, după-cum am anunțat și noi, a vrut să demisioneze. Motivele au fost personale. **Fejérváry**, care în trecut a suferit cele mai necruțătoare atacuri din partea foștilor apponyști, n'a voit să rămână în guvern alături de **Horánszky**. După multe insistențe din partea Coroanei și a prim-ministrului **Széll**, ministrul **Fejérváry** a revenit asupra deciziei sale, și — după-cum anunță foile de ieri — și-a retras demisiunea, rămânând și pe mai departe în guvern. **Maiestatea Sa Monarchul** a adresat lui **Fejérváry** un autograf foarte intim și călduros. Astfel criza ministerială este deja rezolvată și încă — după-cum se afirmă — definitiv.

Mandatul din Maria-Radna. Curia a respins petițiunea dată de partizanii lui **Sever Bocu** contra mandatului dep. **Vancsó Gyula**, ales la Maria-Radna. În petiție se susținea, că alegătorii au fost corupți prin beutură și bani, dar Curia n'a aflat de necesară ordinarea procedurii de dovedire. Astfel mandatul lui **Vancsó** va fi verificat.

Da măicuța m'o făcut,
Când frunzuța s'o uscat
Și Neamțu m'o căpătat,
De cătană m'o luat
Și 'l-a Beci m'o depărtat.

Beciule oraș departe,
Cine poate să te caute,
Da cătana care pleacă
Iși lasă casa săracă.

Lăsați frați, lăsați părinți,
Ce plâng cu lacrimi ferbinți,
Lăsați florile 'n grădină
Și casa noastră străină,
Lăsați soumpă țeara mea
Și-mi lăsați ibovnica.

Num'-atâta-'mi pare mult
Pân' apuc la drum făcut,
Num' atâta 'mi-e bănat
Până ies din al meu sat.

Episcopatul român la Monarchul. În 13 l. c. a fost primit în audiență la **Maiestatea Sa** episcopatul bisericii noastre gr.-or. române, însărcinat din partea delegațiunii congruale a face pașii de lipsă în chestia mănăstirilor, cari — afară de una (**Hodoș-Bodrog**) — au rămas în stăpânirea Sârbilor.

Escel. Sa **Archiepiscopul** și **Metropolitul Mețianu**, după o scurtă alocuție, a predat **M. Sale** memorandumul delegațiunii congruale, în care **Maiestatea Sa** a rugat, să binevoiască a efectua rezolvarea chestiunii mănăstirilor din preainaltă Sa putere.

Sântem informați, că episcopatul a fost primit foarte afabil.

GOANA CONTRA UNIVERSITĂȚILOR ROMÂNI. La toamnă se va ține la **Budapesta** congresul internațional al studenților universitari. După-cum se hotărâse la congresul din anul trecut, studenții trebuie să se organizeze după naționalități. Aflând guvernul, că studenții români dela noi se vor alătura la grupul studenților români de dincolo, a pornit cercetare contra lor, amenințându-i cu toate relele. Se vede, că nu le va rămâne altceva de făcut, decât să renunțe dela participarea la congres.

Ziarul vienez „**Sonn und Feiertags Courier**” ocupându-se cu discuția din dieta maghiară asupra atitudinii universitarilor români față de congresul asociațiunii „**Corda Fratres**”, desaproabă energie politică soviniștă a Maghiarilor și arată că Români nu sânt indiferenți, ci cetățeni loiali ai patriei, dar' sânt nemulțumiți cu politica agresivă a Maghiarilor.

De aceea, zice ziarul vienez, cele 3 milioane de Români din **Ardeal** n'au reprezentanți în parlamentul unguresc și Români se abțin dela alegeri, oăci în actualele împrejurări nu-i posibilă o reprezentare vrednică a poporului român în parlament.

Reînnoirea triplei-alianțe. În cercurile diplomatice din Roma se susține convingerea, că Italia, Germania și Austro-Ungaria s'au înțeles pe deplin asupra convențiunilor comerciale și a reînnoirii alianței. Ministrul de externe italian, **Prinetti**, a avut zilele trecute tractări cu ambasadorul austro-ungar, bar. **Pasetti**, cari s'au terminat cu succes deplin. Acestor tractări se atribuie o foarte mare importanță. „**Corriere della sera**” crede, că tripla alianță e și reînnoită deja după toate formalitățile.

CONVERSIUNEA. Tractările ministrului de finanțe ugar referitoare la convertirea unor datorii de stat, se vede, că au dus la rezultat, de oare-ce proiectul de lege despre conversiune va fi prezentat camerei probabil încă în săptămâna viitoare.

Ministrul **Lukács** voește, ca desbaterea proiectului din partea comisiunii financiare să se termine încă înainte de sărbători, ca astfel după Paști să poată fi adus în plenul camerei.

Breve croaticum. Retragerea lui breve croaticum, prin care institutul „**S. Girolamo pro gente croatica**” din Roma e numit *collegium Illyricum*, despre care am făcut amintire, a produs în Zagreb mare consternație. Ziarele atacă în ton vehement Curia romană. **Obzor** pretinde pentru Croația înființarea bisericii naționale și introducerea liturghiei croate. Ziarul zice, că lupta contra Romei trebuie să se sfârșească cu învingerea deplină a drepturilor naționale.

Întâlniri de diplomați. Ministrul de externe **Bülow** se va duce la Paști în Italia, unde se va întâlni cu ministrul de externe **Prinetti**. În călătorie se va opri la Viena spre a conferi cu **Goluchowski**.

„**Hoch und Heil Hohenzollern**”. În ședința de Marți reichsrathului din Viena a vorbit **Schönerer**, exprimându-și părerea de rău, că Pangermanii nu sânt sprijiniți de celelalte partide germane întru validitatea pretensiunilor naționale-germane. El își încheie vorbirea, esclamând:

Hoch und Heil Hohenzollern!

Presidentul îl îndrumă la ordine, ear' apoi se produce un atac de cuvinte vătămătoare între **Cehi** și **Pangermani**.

La urmă **Kathrein** protestează contra atitudinii lui **Schönerer** și dă expresie loialității față de dinastie. Deputații erump în strigăte:

Trăiască împăratul nostru! Trăiască Habsburgii!

Pangermanii răspund sarcastic: *Trăiască Papa! Comedie ridicolă!*

DIN LUME.

Bulgaria.

Convențiunea consulară încheiată între Austro-Ungaria și Bulgaria cuprinde și clause privitoare la estradarea criminalilor între aceste două state, precum și ajutorul judiciar reciproc pentru prinderea inculpaților. Încheierea acestei convențiuni se consideră în Sofia ca un succes al guvernului.

Spre a-și asigura la oas eventual suma necesară pentru plata cupoanelor de Iulie, în cas când guvernul va fi nevoit a renunța la împrumutul cu monopolul tutunului în sesiunea viitoare a camerei, ministrul de finanțe a dat ordin caserierilor generale să nu plătească leafa funcționarilor pe luna Februarie până la o nouă dispozițiune.

În Sofia s'a promulgat o severă interdicție a purtării de arme de către locuitori.

Macedonia.

„**Allgemeine Correspondenz**” află din Sofia, că **Boris Sarafoff** continuă a trimite numeroase bande în Macedonia.

Reprezentanții diplomați din Sofia au atras atențiunea guvernului bulgar asupra acestui fapt.

Puterile, informate despre agitația din Macedonia, ar pregăti luarea de măsuri pentru a se evita izbucnirea disordinelor în această provincie turcească.

Și ambasadorii din Constantinopol ar face, în același sens, pașii necesari către Poartă.

Germania și Statele-Unite.

Prințul Henric a părăsit America pe bordul vaporului »Deutschland«. Înainte de plecare, prințul a adresat președintelui Roosevelt o telegramă mulțumindu-i pentru primirea cordială ce i-a făcut și exprimând speranța, că această vizită va întări și mai mult prietenia dintre Germania și Statele-Unite.

Președintele Roosevelt a răspuns, că întărirea acestei prietenii constituie cea mai vie dorință a lui.

Creta.

Puterile protectoare ale Cretei au primit o comunicare din partea prințului George, guvernatorul insulei, prin care le atrage atențiunea asupra consecințelor ce vor avea loc din neexecutarea votului dat de camera cretană, și prin care cerea alipirea la Grecia.

»Agenția Reuter« află din Roma, că ambasadorii celor patru puteri protectoare ale Cretei vor discuta din nou chestiunea alipirii insulei la Grecia, în urma recentului vot emis de adunarea națională din Canea.

După-cum e informată »Pol Corr.«, Poarta va primi propunerile cuprinse în ultima notă a ambasadorilor, pentru că prin ele nu e atins dreptul de suzeranitate al Turciei, ci se introduc și pentru Creta stările de drept valide pe insula Samos.

Propunerile dezvoltate în notă ținătoare următoarele: 1. Unul dintre consuli puterilor să vizeze pașapoartele estradate de autoritățile cretane. 2. Amnistarea tuturor condamnaților pentru delictive politice. 3. Recunoașterea unui pavilion pentru Creta, cum are și Samos. 4. Limba grecească în comunicațiunea oficială cu poarta. 5. Incasarea unei taxe pentru telegramele, cari trec peste Creta, plătindu-se o despăgubire Porții. 6. Regularea taxelor pentru faruri prin o convențiune între guvernul cretan și compania farurilor otomane.

Chestiunea irlandeză.

Chestiunea irlandeză formează din nou obiectul discuțiunii politice actuale. »Times« cere în continuu decretarea stării excepționale în Irlanda, unde e periclitată siguranța averii și a vieții. Într'un consiliu de ministri, ținut anume pentru obiectul acesta, s'a hotărât deocamdată a nu se lua măsuri extraordinare, dar' regele să fie sfătuit a nu merge anul acesta la Irlanda, neputând garanta vice-regele, că nu se va întâmpla vre-un atentat cu acest prilej.

Răsboiul din Africa-de-sud.

Kitchener a depeșat ministrului englez de războiu, că Delarey a liberat pe Methuen din captivitate.

Fapta aceasta nobilă a Burilor formează centrul de discuție în presa engleză. Și cele mai burofoabe foi engleze recunosc marinimositatea bură. O parte a presei cere, ca Anglia să se revanșeze prin liberarea unui comandant bur prisonier, fie Kruitzinger, fie Cronje.

Cercuri bure susțin, că din prilejul liberării lui Methuen s'a încheiat următoarea convențiune între Kitchener și Botha: 1. Crușarea vieții lui Kruitzinger din partea Englezilor. 2. Nici un co-

mandant bur să nu mai fie tras înaintea vre-unui tribunal englez de războiu. 3. Admiterea ambulanțelor neutrale pentru castrale bure.

Kitchener cere transporturi nouă de trupe pentru a pute curăți sud-vestul Transvaalului de Buri.

E iminentă o luptă serioasă lângă Ermelo.

În camera engleză a declarat ministrul de războiu, că lordul Kitchener încă tot mai capătă întăriri. În cursul lunii viitoare vor mai pleca încă 6000 Yeomanries dimpreună cu mai multe detașamente de infanterie și cavalerie.

Delarey a fost întrebat, dacă vrea să înceapă tratative de pace. A răspuns, că nici el, nici alți comandanți nu vor face asta, ci vor continua lupta până când vor pute.

Și în Londra și în Bruxela circula zvonul despre o nouă biruință a Burilor. Coloana generalului englez Grenfell ar fi nimicit-o total comandantul bur Kemp.

Știri mărunte

»Srbska Zastava« scrie, că regele Alexandru a refuzat prințului Mirko permisiunea de a veni să stea în Belgrad cu soția sa.

Partizanii lui Saraffoff au început o nouă violentă campanie contra actualului comitet macedonean. Ei fac, în același timp, o vie propagandă pentru întrunirea unui congres acum în primăvară.

În camera belgiană au provocat socialiștii un mare scandal, când a susținut ministrul-preșident, că ei vor să obțină revizuirea constituției cu mijloace, de cari s'ar rușina și tâlharii de drumuri.

Agitațiunile pretendentului sârbesc Carageorghevici au îndemnat guvernul ungar și croat să supravegheze cu mai multă atențiune pe cei bănuți ca complici ai lui. Până acum nu s'a putut afla încă nimic. La stațiunile de graniță Mitrovita-sârbească și Fechia s'a înființat câte un comisariat special de poliție.

Din Constantinopol se anunță, că Poarta aprobă cererile prințului George, guvernatorul Cretei, de a amnistia pe cretanii condamnați politici, de a recunoaște steagul cretan și de a coresponda grecește cu guvernul cretan.

Ziarul »Corriere della Sera« afirmă, că la ministerul de războiu din Roma s'au făcut pregătiri complete pentru o expedițiune italiană în Tripolitania.

Guvernul rusesc a cedat ținutei firme a Chinei învoindu-se să evacueze Mangiuria în 18 luni. China insistă să se întempe evacuarea în restimp de un an.

În cercurile înalților funcționari din Constantinopol domnește o adevărată panică din cauza denunțurilor făcute de spionii palatului, cari îi acuză de participare la mișcările Turcilor tineri.

SCRISORI.**De-ale societăților de cumpătare.**

Babța, Martie n. c.

»Societatea de cumpătare« din comuna Babța și a ținut în 2 Martie 1902 st. n. a IX-a adunare generală pentru cetirea raportului comitetului despre activitatea sa din anul 1901, pentru alegerea oficialilor și membrilor comitetului, pentru primirea și înscrierea de membri noi, precum și alte propuneri, fiind de față toți oficialii din anul trecut afară de vicepreședintele Gregoriu Bălaș, care

fu împedecat dela participare prin morbo, ear' din comitet au lipsit Teodor Feidi și Vasile Blidar tot din cauza morbului. Afară de oficiali și membrii comitetului au luat parte un mare număr din membrii societății.

Președintele, dl Petru Pop, preot local, prin o vorbire frumoasă, în care arată folosul societăților și specialminte folosul și lipsa societăților de cumpătare, declară ședința de deschisă. Vorbirea de deschidere a președintelui fu ascultată cu viu interes și cu urări de »să trăească« președintele.

A urmat apoi cetirea raportului comitetului despre activitatea sa din anul trecut prin dl Gavriil Aluaș, învățător pensionat și secretarul »Societății de cumpătare«. Comitetului pentru ostenelele și conducerea înțeleaptă i-se exprimă mulțumită protocolară. Casarului Teodor Pop și controlorului Alexă Blidar, după »scontrarea rațiocinului, prin o comisiune de trei membri, care s'a aflat în regulă, având fondul de bucate 315 și jum. mierțe mari de mălaiu, cel banal 159 cor. 27 bani, sus zișilor li-s'a dat absolutor.

Pe baza § lui 9 din statute adunarea alege cu unanimitate de voturi următorii oficiali: 1. De președinte pe m. o. domn Petru Pop, preot local; de vicepreședinți pe Ioan Pop și Gavriil Șimonca. 2. De notari pe domnii: Gavriil Aluaș, învățător în pensie și Iuliu Mureșan, învăț. local. 3. De casar pe Teodor Pop, ear' de controlor pe Alexă Blidar. Cu unanimitate au fost aleși și membrii în comitet și anumiți: Costante Crișan, Petru Floruța, Alexă Crișan, Stefan Blidar, Ioan Buda Gl. și Șimeon Ardelean M.

În adunarea prezentă s'au primit și înscriși de membri noi: Andreiu Tomșa, Ioan Tomșo, Petru Ardelean și Alexă Mitre cu urări de »să trăească«.

Notarul Gavriil Aluaș propune a se face a doua comisiune pentru depunere de câte 2 merțe bucate din partea membrilor noi și cari n'au depus bucate în fond. Propunerea dlui Aluaș se primește și se hotărăște a se face a II-a emisiune pentru cei-ce n'au depus bucate în fond. Împrotocolarea acelor se hotărăște a se face în adunarea comitetului mai apropiată.

Președintele, dl Petru Pop, preot local, prin un discurs adevărat părintesc, inimător pentru adunare, mulțumind în fine adunării de viul interes și paciență închide ședința.

De-ar da Dumnezeu, ca preoțimea română de pretutindenea să se intereseze de fiii sei sufletești, deșteptându-i și luminându-i, ca să nu cadă în neștiinșosul viciu al beției, ce-i ruinează atât sufleteste, cât și materialcește.

În comuna noastră începutul cu întemeierea »Societății de cumpătare« l-a făcut harnicul nostru fost învățător Gavriil Aluaș; oare alți învățători n'ar pute face astfel? Eu zic, că ar pute face care în conștelegere cu preotul seu, numai voință să aibă; prin aceasta și-ar câștiga iubirea poporului, pe care are sfânta datorință a-l lumina.

Un membru al »Societății de cumpătare«.

Din 1848.

Nu departe de Alba-Iulia, înspre Munții-Apușeni, acest clasic pământ din 1848, lângă Cricău se află un sătuleț românesc cu numele Mesentea, care abia numără 60-80 de fumuri. Lângă bisericuța acestei comune se află între altele o modestă *crucă de peatră*, mărturie a unui mormânt acoperit cu iarbă verde, ce poartă inscripția:

»In al pământului sin,
»Zace leul cel bătrân.

Acest epitaf, la părere nepreten-siv, deși mult semnificativ, după-cum am constatat la fața locului, și-l-a compus și săpat în peatră până era încă în viață însuși fericitul, ale cărui oseminte astăzi le indică și anume: preotul comunei respective dela 1848, *Vasilie Pop*, ceea-ce altcum dovedește și peatra.

Cine a fost acest preot »leu bătrân« în vremea sa, vom arăta în cele următoare, prin care se va ilustra totodată, că un epitaf mai concis, mai meduvos și mai nimerit, nu putea să-și plăsmuească nici cel mai inspirat geniu. Ear' pentru noi și generațiile viitoare, un atare leu va rămâne pururea o mândrie și putere de viață națională.

In scris i-am aflat o scurtă autobiografie. Anume în Pentecostarul numitei biserici la pagina 74, în anul 1836 și-a însemnat însuși următoarele date biografice:

»Eu cel mai mic între preoții lui Dumnezeu, *Vasilie Pop* din comuna Geomal, născut și din familie nemeșască, m'am preoțit pe satul Mesentea, prin punerea mânilor Escei. Sale *Vasilie Moga* la an. 1827 Decembrie 13/25 și fiecare preot ce va slugi întru această biserică sfântă este dator a pomeni la sfânta slujbă pe domni preoți:

Ioan Coșiu,
George Rusan,
Ioan Ruzu,
Iosif Rusan.

Scris-am eu *Vasile Pop*, preot în Mesentea.

Atât se află în scris despre viața sa și nimic mai mult.

Dar' cu atât mai bogată este tradiția poporului despre acest preot român. Anume contemporanii sei: *Ioan Florea*, fost episcop multă vreme la acea biserică și *Miron Nicolae*, fost clopotar pe vremea acelu preot, ambii astăzi încă în viață cătră 80 de ani, astfel povestesc viața »leului bătrân« :

»Preotul *Vasilie Pop* a fost de statură mijlocie, curajos și cu față de vitez, prin multe neocazuri și fărădelegi din partea străinilor a trecut, însă Domnul din toate l-a mântuit.

A fost om foarte harnic, stăruitor și bogat, în jarul acesta nu a fost un preot mai avut ca dînsul.

Toată ziua cosea cu 20-30 de coșai, cătră seară se lăsa de lucru și alerga acasă, de unde pleca îndată la biserică, să-și facă slujba de preot, la vecernie.

Toate sărbările le ținea cu oamenii.

La acest loc *Miron Nicolae* întreprinde și continuă:

Fost-am eu la acel preot clopotar pe timpul acela și foarte des căpătam ocară, că de ce nu mă duc mai curând la toacă și clopote, zicându-mi, că creștinul auzind toaca și clopotele, lasă toate și aleargă dela câmp acasă, ca să-și facă rugăciunile cătră Dumnezeu.

»Dimineața când se scula, de dimineață foarte mergea în biserică și lucrul lui cel dintâiu era rugăciunea, apoi altceva.

Până aci din vorbă în vorbă spusese lor.

Acești doi contemporani spun mai departe tot cam în cuvintele lor, că preotul numit a venit în Mesentea din comuna Geomal și a avut încă frați pe *Nicolae*, *Ioan*, *Zacharie* și *Luca*. Și fiindcă se trăgea din familie aleasă, dar' săracă (familie de nobil), era foarte mult necăjit din partea Ungurilor pe când era încă student la școlile din Aiud. Din Aiud s'a dus în Sibiu pe timpul episcopului *Vasile Moga*, de cătră care a fost sfințit de preot după încheierea cursului clerical și așa a fost ales preot în Mesentea.

Înainte de revoluție în anul 1847, ieșea totdeauna înaintea poporenilor sei, le citea gazete cu noutăți și le spunea înainte, că dacă va fi ceva răsccoală să țină toți Românii cu Împăratul, că Ungurii au mai cercat să se răscole, însă nu au avut putere, fiindcă Împăratul avea puteri și în afară.

»La 1848 în revoluție, *Vasile Pop* a fost ales căpitan peste satele vecine cu Mesentea și s'a purtat foarte brav ca Român.

»Pe acea vreme, adunându-se lagărul român la Cricău, a plecat odată cătră casă călare pe calul seu, ca să-și vadă de lucruri și avere. Dar' în marginea satului, pe un loc cam ridicat, iată, că-l întâmpină 8 husari ungurești. El a dat în stînga ca să scape de ei și s'a dus ca trei pușcături, bătându-se cu ei în săbii, în urmă l-au prins și l-au dus în sat, unde l-au pus într'o căruță dimpreună cu preoteasa sa *Ana*, *Miron Șandru* și *Dănilă Musca*, fost morari. În căruță i-au dus prin Cricău, însă de lagărul românesc nu s'au apropiat. În urmă i-au luat jos din căruță și i-au legat pe toți din dărăptul căruței în urma trupei lor. Dela Cricău fugind Ungurii i-au dus cu ei până în Aiud. Pe drum dela Făgădăul Gălzii încolo (aproape de Teiuș), preotului *Vasilie Pop* i-au pus căpăstrul calului în cap și așa l-au dus în batjocură și bătăi.

»Pe drum husarii s'au rămășit, care dintre ei să-și taie capul! Așa unul vrînd să-și taie capul, în clipa loviturii i-a sărit calul cam în dreapta și capul nu i-l-a putut tăia, dar' i-a tăiat vinele dela grumazi în partea stîngă și i-a făcut o rană adîncă, de care a suferit multă vreme, încât ce mânca zamă, iară ieșia pe partea aceea. După-ce au sosit în Aiud l-au pus în temniță. De aici au scăpat toți, căci venind lagărul românesc Ungurii au fugit și numai pe el singur l-au ținut prins și l-au dus cu ei în Cluj unde iarăși l-au zăvorât în temniță.

Venind apoi lagărul românesc dimpreună cu armata împărătească la Cluj, armata ungurească a fugit în părțile ungurene. Într'aceea a venit la el în temniță un faur bătrân, care a tăiat fețele de pe cei prinși și le-a zis: *Mergeți, că Domnii s'au dus!*

Așa a scăpat din Cluj cu capul ciocărtit și grumazul rănit și a venit apoi prin Vințul-de-sus, unde s'a întâlnit cu *Iancu*. Acesta i-a dat de mîncare și beutură, dar' ce mânca aproape tot ieșia afară prin vinele grumazului de sub falca stîngă. Și îndată-ce *Iancu* l-a văzut atât de chinuit și amărît, i-a găsit o căruță și l-a trimis acasă cu strajă lângă el, ca nu cumva să mai pătimizească ceva pe drum...

După-ce a sosit acasă, primăvara au venit Ungurii biruind țeara și preotul nostru s'a dus cătră munte în Criștești.

Într'un târziu am auzit porunca, că toți putem fi acasă și să lucrăm pământul. Aceasta a fost în anul 1849.

În vreme de pace preotul nostru a fost numit veghietor și da ședule la cei cari scoteau sare din ocne. Peste cîtva timp a fost pîrit de două femei din Cetea, că a dat la unii ședule pe mai multă sare. Numai decît în ziua următoare se pomeniște cu 4 husari ungurești, cari l-au luat între ei dimpreună cu calul seu, desculț, dezbrăcat și cu capul descoperit, cum din întemplantare l-au găsit și l-au dus în Benic, apoi în Teiuș. Ce a fost mai mult, că de-alungul hotarelor până în Teiuș l-au purtat tot prin spini și polomidă, legat de mîni și cu căpăstrul calului de grumazi.

După timp de două zile a venit acasă din Teiuș și sosind în comună a intrat pe la *Eremie Miron*, primar în acea vreme, acestuia i-a arătat picioarele cum erau de lovite și înspinate și fața sa bătută cu corbaciul și barba smulsă. O lună a fost greu bolnav din aceasta.

După aceste grele neocazuri și suferințe earăși a intrat în sinul poporenilor sei ca paroch slujitor în sfânta biserică, până la sfîrșitul vieții sale în anul 1859, Decembrie 16, când s'a mutat din lume.

* * *

Am reprodus aci aproape din vorbă în vorbă spusese martorilor contemporani. Din cari reese, că preotul nostru de fericită pomenire din 1848: *Vasile Pop*, a fost un adevărat martir al neamului seu, pentru care bătăie și ocări, foame și batjocuri a răbdat cu neșpusă rezignație.

Priviți generații viitoare, cum venerabila noastră preoțime, în vremuri de grea cercare, a știut să sufere pentru numele de Român.

Se inchiagă sângele în vinele noastre, gîndind la torturile sale atât de barbare și neînchipuit de tirane. Din care el biruitor dacă a eșit, deși cu fața sîngerată, just și mîndru pe sine »leu bătrân« s'a numit, care doarme numai în sinul pământului lăsînd urmașilor săi virtutea și credința sa.

Acesta este înțelesul epitafului seu:

»In al pământului sin
»Zace leul cel bătrân.

V. B.

Reuniunile de înmormântare.

(Urmare).

III. Constituirea provisoră a organelor conducătoare.

În unele locuri, pe baza statutelor votate, se face și constituirea provisoră. Adecă se alege:

- directorul;
- substitutul;
- cassarul (omul principal);
- notarul, și lângă ei
- 4-6 alți membri, cari toți laolaltă fac comitetul administrativ (direcțiunea);
- după felul statutelor, se alege sau un comitet de *revisiune* (controla statutară a direcțiunii și a cassarului), sau numai un *controlor* lângă cassar. În fine se aleg toți, cari sunt de ales, conform statutelor votate.

Constituirea definitivă se face numai după aprobarea statutelor.

Asemenea și funcționarea se înceapă numai după aprobarea statutelor, căci la din contra se espun inițiatorii la multe eventualități neplăcute.

IV. Așternerea statutelor spre aprobare se întâmplă cu o petițiune astfel:

a) Președintele ad-hoc și notarul ad-hoc fac o petițiune în limba ungară, (căci pe cea românească 'ți-o înapoiază pentru a o traduce etc.), adresată către Înaltul minister de interne, cerând aprobarea statutelor. Se poate aminti și aceea în cerere, că asemenea statute sunt aprobate sub nrul... în Bistriță, Orăștie, Sibiu etc.;

b) la cerere se alătură toate actele adunării generale; statutele și protocolul;

c) Pe cerere se pune timbru 2 cor. La statute se pune, de fiecare coală, 1 coroană.

d) Protocolul adunării generale încă se consideră drept un contract și se pune timbru, de coală 1. cor.

V. Petițiunea pentru aprobare nu se trimite de-adreptul la minister ci se bagă cu altă rugare comitivă în orașe la magistrat, (vâroși tanács), ear' cei dela rate o bagă la pretura competentă (főszbirói hivatal).

Țiparul înțelept.

A fost odată un țipar. Și tata și mama țiparului au fost cumiți; încetul cu încetul pe furis și pe pitiș ei au trăit o viață arideană într'un riu oarecare, și nici în ciorbă nici în gura știucei n'au căzut. Și pe fiul bătrânii l-au povățuit:

— Bagă de seamă fiule, dacă vrei să trăiești bine, holbează ochii în patru.

Tinărul țipar era pește înțelept. Cugetând bine, vedea el că pentru dînsul, ori-ce va face, ori-cum se va învîrți pretutîndena e pierdut; în apă ori-ce pește îl poate înghiți, ear' el pe nimeni. Și apoi țiparul nici că înțelegea: că de ce să înghiță pe alții? Racul îl poate tăia în două cu cleștele sale, purecele de riu poate să se acate de spinarea sa și a-l tortura până la moarte; ba chiar vecinul seu, țipar ca dînsul și acela cum îl vede că a prins vre-un țințar, se nă-

De acolo se așterne la guvernul de interne.

Cu aceste lucrările scripturale prealabile s'au terminat.

VI. Acuma se răspund la alte întrebări

A) Care statute sînt mai bune?

1. Eu am cîștit statutele reuniunilor din Orăștie, Sibiu, Deva, le-am comparat cu cele din Bistriță, și constat, că toate sînt bune.

2 Acolo unde sînt deja reuniuni de înmormântare înființate: rămână așa precum sînt. Numai să se păstreze conștientos, căci poporul, intrat în o reuniune, fie după ori cari statute înființată, — sigur profitează în tot locul, într'o formă sau alta.

Acolo, unde nu sînt reuniuni încă înființate, și se vor face numai pe viitor, recomand pentru 2 cazuri 2 espediente:

a) dacă poporul nostru interesat e mare, și oamenii de conducere sînt pușini (înțeleg: cassarul, revisorii, notarul, președintele etc.), încât 2 rînduri de reuniuni, 2 despărțăminte ale reuniunii nu prea bine s'ar putea prevedea cu puterile trebuitoare: acolo se poate face numai o reuniune, cu 600 membri, eventual și cu mai pușini, după statutele și tarifa din Bistriță, cu pușine modificări.

b) Dacă nu e speranță de 600 membri, atunci e mai bună reuniunea cu 300 membri după statutele din Orăștie așa cum sînt; sau după statutele noastre din Bistriță, dar' cu tarifa redusă, și cu mai multe modificări.

După-ce am observat atîta interesare laudabilă, pe lângă înființarea reuniunilor de înmormântare, într'un număr viitor, voi comunica statutele întocmite, așa pe cum cred eu, că ar fi mai potrivite, din toate punctele de vedere pentru eventuala întrebuintare.

4. La înființarea de reuniuni și la lucrările prealabile, rog pe inițiatorii de pretutîndeni, să consulteze pe cei mai deaproape, cari au săvîrșit deja acele lucrări! Sperez, că toți juristii și oamenii cu carte și verșati, își vor da concursul lor intelectual tuturor, cari îl vor cere, și vor promova înmulțirea

reuniunilor de înmormântare, filantropice și economice totodată, pe seama unui popor filantrop din fire, dar' neorganizat încă pe acest teren.

(Va urma.)

Dr. G. Tripon.

PARTEA ECONOMICĂ.

Îmbunătățirea rasei vitelor.

(Urmare).

Aceste povești ce vî dau, să le aveți în totdeauna în minte, îndeosebi acum când este vorba de animale de muncă, mijlocul de traiu cel mai de căpetenie pe care-l are el la îndemână în lupta zilnică pentru traiu. Să căutați deci ca prin pildele ce le veți da prin purtarea d-voastră, prin toate mijloacele, de cari dispuneți, să-l învățați cum trebuie să se poarte cu vitele, cum să le îngrijească spre a le îmbunătăși starea pentru-ca și săteanul să ajungă a căpeta roade mulțumitoare în urma muncii sale grele.

Dacă rasa de animale ce avem, după-cum știți, se poate îmbunătăși, cauza inferiorității sale se datorește relei îngrijiri ce i-se dă. Aveți deci de luptat cu nepriceperea țeranului; veți căuta dar' la întrunirile societăților culturale în școalele de adulți, în toate părțile prin cuvintele d-voastră să împărtășiți aceasta neștiință, ce apasă atât de greu asupra tuturor intereselor mari ale țării și rezultatele căpătate pentru vitele noastre proprii.

Am căutat până aci a vî atrage luarea aminte asupra greutăților ce avem de îtimpinat pentru îndreptarea raselor noastre. Acum vom cerceta pe rînd fiecare din aceste animale, ca să precisăm pentru fiecare-n parte, ce aveți de făcut spre a conduce îmbunătășirea ce veți întreprinde la bun sfîrșit.

Voiu începe cu calul, animalul de care mai cu seamă în trecut depindea gloria armatelor, care în present tînde a deveni un factor important de muncă din cauza inteligenței, ințelei și puterii de care dispune. Caii din țeara noastră au fost odată destul de vestiți și foarte

pustește asupra sa, pentru a-i lua bucășica din gură.

Ear' omul? — Vai ce ființă rea este! Ce n'a mai inventat el pentru ea să-l pedepsească cu moarte silnică. Și năvodul și undița... Și apoi ce poate fi mai prost decât undița aceea? O sforcică legată de un ac, ear' în ac se pune vermele sau o muscă... Și cum se pune? — într'un mod cu totul ne-natural, ei! și cu toate acestea, tocmai cu undița se prinde țiparul dobitoc!

Bătrânul, tata țiparului, tocmai despre undița îi zicea:

— Mai cu seamă să te ferească sfântul de undiță! Pentru-că deși undița aceea e un instrument prost de tot, dar' pentru noi țiparii, cât de prost este tocmai mai spornic și mai sigur. Năse aruncă o muscă și noi ca nebuni alergăm să o înghițim și odată am înghițit-o... s'a isprăvit!

Povestise bătrânul cum odată, cât pe aici era să cadă în ciorbă. Într'o zi

s'au adunat pescarii cu mic și mare și au aruncat năvodul în curmezișul întreg al rîului, tirîndu-l pe fundul apei la o distanță mare, ca de un kilometru.

Groznică mulțime de pește a fost prinsă pe atunci! Și știuci, și crap, și plotișe și șalău, ba chiar și caracudă, care are obiceiul să se îngroape în nămolul albicel. Țipar fără număr au căzut în capcană. Și ce frică a mai fost pe țiparul bătrân, până-ce se simțea dînsul tîrit de năvod, aceasta nici o'a povesti se poate. Simte el că l'duc undeva, dar' unde? pentru-ce? nu știe! Vede, că la dreapta lui e o știucă, la stînga un crap mare; se gîndește că iată îl înghite sau unul sau altul, însă ei — dușmanii sei — nici că îl iau în seamă! În acea vreme, zicea bătrânul, nimeni nu se mai gîndea la mîncare, toți vedeau moartea înaintea ochilor. Dar' eată că au început pescarii a strînge și a ridica năvodul, apoi îl scoaseră din apă și aruncau acum peștele prins de nă-

căuțați de unele state pentru cavaleriile lor.

Rasa noastră de cai are deci un trecut frumos, ea atrage încă și astăzi uneori atențiunea străinilor prin agerimea, prin frumusețea corpului și prin cumpătarea sa. Deligențele și postalioanele din trecut, când trenurile nu brazdau munții și câmpiile noastre, erau purtate de niște cai, ale căror calități inspirau admirațiunea vizitatorilor țării.

Astăzi creșterea acestor animale din diferite cauze economice nu mai este încurajată și de aceea hergheliile numeroase de altădată s'au pierdut încetul cu încetul. Cu toate acestea, vi-se recomandă să dați importanță acestui animal, căci scopul nostru nu este de a face față unui întins comerț, ci mai mult de a forma buni reproducători pentru îmbunătățirea rasei, rămânând la inițiativa fiecăruia din d-voastră să formeze echilibrul ce trebuie să fie în ori și ce întreprindere bine condusă între cerere și ofertă.

O rasă ce 'mi-a plăcut foarte mult, este rasa dela Mezöhegyes din Ungaria, a cărei rusticitate și frumuseță le-am admirat când am vizitat cu mai mulți din d-voastră această herghelie așezată într-o climă ce nu se deosebește cu mult de clima, de câmpie a țării noastre. Acești cai, ce formează bogăția țeranilor din împrejurime, fiind vânduți ca cai de lux, dar' slujindu-le lor chiar și la pluguri, vor putea fi întrebuințați pentru reproducțiune. Este, cred, interesant a adauga, că herghelia de care ne ocupăm a fost formată din încrucișarea rasei locale cu cea engleză, arabă, și alte rase, aducându-se și un număr destul de însemnat de iepe moldovenești.

Cu ocaziunea ducerii noastre la Mezöhegyes, în anul trecut, am cumpărat reproducători pentru Domeniile Segarcea, Cocioac, Gherghița și Rușetu, treptat însă vom a trimite asemenea reproducători pe toate celelalte domenii.

Pentru purtarea mașinilor agricole și a greutăților, s'a format în străinătate niște cai cu musculatura și cu scheletul foarte dezvoltate, cum sunt rasele Pinzgau, Normandă, Belgiană etc. Rasa de Pinzgau introdusă la ferma model Laza a dat rezultate bune din toate punctele

de vedere. Aceste rase trebuiesc introduse ca pure pentru scopurile arătate, fără a se avea tendința de a fi răspândite prin încrucișare.

Caii de altfel fac parte dintre animalele ce-și schimbă cu mai multă ușurință localitatea, ear' când s'nt îngrijii nu-și pierd nici calitățile de naștere ale rasei lor, tinzând încă să îmbunătățească pe aceea cu care trăește.

Specia bovină joacă un rol netăgăduit de important în traiul zilnic al populațiunii noastre. Boii ne dau puterea lor, aproape singura de care dispune agricultura, pentru a face ca pământul să producă roadele sale, ear' vacile dau nutrimentul cel mai bun de mâncare, laptele. Afară de aceasta specia bovină este prețioasă deci din toate punctele de vedere pentru noi; ne vom ocupa aci de ea, luând în parte aceste animale, după serviciile ce ele ne dau.

S'a făcut de multe ori greșala de a se întruni în aceeași cultură creșterea animalelor pentru lapte și carne și a animalelor pentru muncă. D-voastră însă veți alege alți reproducători pentru a căpăta vite de lapte și de carne și alții pentru a produce animale de muncă. Din experiențe făcute pe Domeniul Coroanei Gherghița, Dobroveț și Segarcea, ne-am convins, că rasa moldovenească selecționată pentru muncă, îndeplinește toate calitățile cerute de acest scop fără ca să fie trebuință de a se face vre-o încrucișare. Aceste animale prin cumpătarea, prin vioiciunea, prin puterea și frumusețea corpului lor 'și-au atras laudele tuturor acolora, cari s'au ocupat de ele, studiind rasele bovine.

(Va urma).

Despre arat.

Nici un lucru din economie nu este așteptat cu atâta dor ca aratul, pentru-că este îndeobște cunoscut, că, când economul iese la arat, atunci sosește și dulcea primăvară, care înveselește toată suflarea de pe pământ.

Scopul aratului e ca să înfrățim pământul, se amestecăm pământul cu gunoiul și să nimicim prin acela burienile nefolositoare și stricacioase. Acea-

sta însă se poate ajunge numai printr'un arat corăspunzător, la care prima recerință este plugul bun și vitele bune. Nu se poate face o arătură bună cu un plug rău sau vite slabe. De aceea se zice cu drept cuvânt: că precum 'ți-e plugul și vitele, așa 'ți-e și arătura.

Aratul se face pentru mai multe scopuri: pentru ogor, întors, sămănat, astupatul gunoiului ș. a. La ogor se ară de regulă mai afund, ca să se răsbească bine pământul. La întors se ară tot așa, ca și la ogor. Întorsul se face de regulă, când s'a copt sau s'a vârsat bine arătura de ogor. La sămănat aratul se face ceva mai la suprafața pământului, ear' astupatul gunoiului sub brazdă încă se face cu o arătură mai în fața pământului.

Timpul cel mai potrivit pentru arat este atunci, când pământul nu e nici prea moale nici prea tare, ci are gradul de mijloc între umezeală și uscăciune. Să ne ferim totdeauna, cu deosebire la sămăntă, a ara pământul într'o stare prea moale, căci prin un asemenea arat numai îl inveninăm, cum se zice.

Pământul când se ară trebuie să fie deplin svântat. La arat brazdele pot fi date în afară sau pot fi adunate către mijlocul locului. Asemenea arături cu brazdele către mijloc se fac mai cu seamă în pământurile mai umede și apătoase de pe șesuri, ca să nu stee apa pe ele.

La un arat corăspunzător chiar și forma brazdelor are o înfățișare plăcută. În privința aceasta economiștii mai învățați susțin, că afară de arăturile pentru sămănat, ale căror brazde pot fi mai late ca afunde, pentru celelalte arături brazdele nu trebuie să fie mai late ca afunde, de oare-ce dacă s'nt mai late, nu se răsbesc bine cu aratul și sub ele de multe-ori rămâne pământul nelucrat.

Brazdele pot să fie de tot răsturnate sau culcate la pământ; pot să fie numai de jumătate plecate sau pot să stee și drept în sus. Așezatul și răsturnatul brazdelor atâră totdeauna dela plugul, cu care se face aratul. Intre

vod în iarba de pe mal. Aci a aflat dînsul ce e ciorba! Pe nășipul de pe mal ardea un foc mare, fumul negru se ridica în sus, dela acel foc o căldură groasă venea până la dînsul, așa că în curând se simți țiparul amorțit de tot. Auzi că unul din pescari strigă: aruncați peștele în căzan vom face o ciorbă bună. Și au început pescarii a arunca peștele prins în oazan. Aruncă pescarul peștele care înainte de toate se cufundă în apă apoi sare în apă ca nebun, apoi earăși se cufundă și... în fine se liniștește... moare! Aruncau pescarii și aruncau, ear' un pescar bătrân îl apucă de coadă, îl ridică în sus și zise:

— E prea mic încă, ce folos din el, mai bine să crească! Și l-a aruncat îndărăt în riu. Cum s'a simțit țiparul în elementul său — fuga acasă! Însă acasă femeia țiparului aștepta pe jumătate moartă de frică.

Ei bine, cu toată aceasta povestirea țiparului bătrân despre ciorbă, peștii

în apă nici până acum n'au idee precisă despre ce este cea ciorbă!

— Dar' el, — țiparul — fiu 'și-a întipărit în minte bine povestirea bătrânului tată.

— Trebuie să holbez bine ochii! Își zicea el, căci altfel m'am dus dracului.

— Și trăia țiparul cu frica în sin, tremurând mereu pentru biata pielea sa, dar trăia.

Înainte de toate își făcu o visuină astfel încât intra în ea numai dînsul și nimeni altul n'ar fi putut să intre. Visiunea era o groapă, ce făcu țiparul cu nasul său, lucrând un an de zile; și ce frică avea bietul pește până ce-și făcea groapa, dormea el pe-atunci sau sub o frunză, între papură, sau îngropat cu cap cu tot în nămol. Dar' în fine 'și-a construit o locuință minunată. După această ispravă țiparul luă o hotărîre fermă; noaptea când oamenii, paserile și peștii dorm — el se va plimba, iară ziua va sta ascuns în visuină și va tre-

mura. Dar' de oare-ce acum este de lipsă ca să se hrănească, ear' simbric, dînsul nu capătă de nicăiri și prin urmare n'are de unde să plătească slujnică, apoi va eși în fiecare zi pe la amează, când știuca e deja sătulă.... și, cu ajutorul lui Dumnezeu, va dobândi câte un țipar sau altceva de mâncat. De nu va agonisi nimic, se va culca flămând! E mai bine să nu bei și să nu mănânci, decât să mori cu stomacul plin.

Astfel a hotărît țiparul și astfel a făcut. Noaptea se plimba scaldându-se în razele argintii ale lunii, ear' ziua ascuns în visuină, tremura pentru pelea sa păcătoasă. Numai la amează eșea din gaură, apoi imbuca ceva și haide iute îndărăt. Firește, că lucru mare pe la amiază nu găsești: țiparul se ascunde atunci de zăduf la umbră. D'apoi ce să facă?

Șade țiparul ziua și noaptea în visuină; noaptea tremura, ziua tremura

toate arăturile, cele cu brazdele plecate de jumătate sînt cele mai bune, de care-ce prin acelea pot străbate mai ușor: aerul, căldura, ploaia și lumina, asemenea și la grăpat se pot sdrobi și mărunți mai cu înlesnire.

Prin arat, nu numai că înfrăgețim pămîntul, ca sîmînța sîmînțată în acela să poată afla toate recerînțele de încolțire, creștere și dezvoltare, ci mai nimicim și unele buruieni rădăcinoase, cum e de pildă chirul, care împedecă rădăcinile sîmînăturilor în dezvoltarea lor regulată.

Prin arat înlesnim intrarea în pămînt a umezelei, luminei și a căldurii, de cari tinerele plante au neapărată trebuință. Cu cât pămîntul va fi mai bine mărunțit la arat, cu atât rădăcinile sîmînăturilor vor afla mai ușor hrana lor în acela. Un pămînt bine arat poate suge în timp de ploaie mai multă apă, ca să o aibă pe timp de secetă, ca unul mai rău arat de pe care de regulă fuge apa.

Aratul pămîntului a stat în mare vază chiar și la popoarele din vechime. De aceea cetim, că unii oameni de pe acelea timpuri și după-ce ajungeau pe o treaptă mai înaltă socială, nu se jenua a ține de coarnele plugului. De sigur, că unii ca aceia voiau să arate prin fapte, cât de mult trebuie prețuit aratul pămîntului, fără de ale cărui roade nu poate trăi: »împăratul din palat și muncitorul dela sat«.

Aratul pămîntului este lăudat și prețuit chiar și în zilele noastre, nu numai de către anumiți scriitori și poeți, ci chiar și de către popor însuși, care pentru toate lucrările sale economice, are cântece potrivite.

Prin arat desfundăm pămîntul, pentru-ca să ne putem bucura de multe bunătăți, ce el le oferă lucrătorului harnic și dibaciu. Fie dar' ca arăturile, cari s'au început pretutindena să aducă cele mai îmbelșugate rodiri.

Ioan Georgescu.

Cultura vitelor și industria lactieră

— în Suedia.

(Urmare și fine).

Până către anul 1881 micii și chiar mari producători de lapte, vindeau tot laptele lor unor societăți anonime de lăptărie sau lăptăriilor de cumpărare a marelor domenii (herrgårdsmesjerier). Aceste societăți țineau și ele un mare număr de vaci, așa că pe lângă laptele cumpărat o mare cantitate era produsă de vacile lor.

Dela 1881 încoace s'au constituit un nou soi de lăptării numite: lăptăriile cooperative (andelsmesjerier). Acest soi de lăptării sînt compuse dintr'un număr considerabil de mici producători de lapte, profitând cu mult mai mult de cum l-ar fi vîndut societăților sau lăptăriilor de cumpărare.

Lăptăriile cooperative au contribuit în special a face să progreseze această industrie, procurând micilor agricultori mijlocul de a deschide un nou izvor de avuție, atât pentru ei cât și pentru țeară.

Pentru a înființa lăptăriile cooperative producătorii de lapte formează asociațiuni puternice și bogate. Lăptăriile sînt în general foarte bine organizate: uneltele și mașinile foarte practice puse în mișcare prin puterea apei sau vaporii. mobilierul simplu și curat, pardosite cu asfalt, ciment sau cărămizi. Personalul este compus fie numai din bărbați, fie numai din femei.

Fabricarea untului În Suedia se fabrică două feluri de unt: unt dulce, care între anii 1871/80 a avut o căutare enormă, și untul sapid, în prezent cu mult mai căutat în comerț ca cel dințaiu. Aceste două feluri de unt se extrag din smîntîna obținută prin smîntînitorea centrifugă »Separator«, inventată în 1878 de către celebrul doctor suedez Gustav de Laval (născut la Orsa în Dalecarlia 1845). În toată Suedia se găsesc mai mult de 2000 smîntînitore, funcționând prin ajutorul motoarelor și peste 30.000, cari se pun în mișcare cu mînile.

Indată ce smîntîna a fost estrasă din lapte, se pune în putinee, bătîn-

du-se și scotîndu-se untul dulce. Untul sapid se obține înăcrind smîntîna.

Smîntîna odată înăcrită se pune la bătut în așa numitele putinee daneze, americane sau în cele cu disc. Din untul obținut se strecoară zerul prin frămîntare cu aparatele speciale numite malaxoare rotative; apoi se procedează la sărat. Sarea fiind topită și untul destul de răcit, se mai frămîntă încă odată spre a eși tot zerul dintr'însul. Astfel preparat și sărat, untul sapid este presat în butoaie de câte 51—52 chgr. net, și se expediază odată pe săptămîna la locul de esportare. În timpul verei se transportă în vagoane frigorifere.

Esportul de unt se ridică la mai multe zeci de milioane de chgr. Așa numai în anul 1898 s'au esportat 23 mil. 57.100 kgr, continuând a se ridica din ce în ce și reprezentînd o valoare de peste 46 mil. 314, 200 franci anual.

Brînzeturile suedeze. Fabricarea untului a absorbit așa de mult pe Suedezi, încât au lăsat la o parte întru câțva pe aceea a brânzei. Acum s'au luat dispozițiuni mai riguroase de către stat și societățile de economie rurală, prin espozițiunile de brînzeturi naționale; așa că anul trecut se vedeau în aceste espozițiuni mai multe feluri de brînzeturi suedeze. Dintre acestea putem numera brînză grasă, cu ochiuri mari, mici și fără ochiuri, și brînză slabă: ordinară și cheddar.

Încurajarea industriei de lapte. Statul ca și societățile de economie rurală au căutat diferite căi pentru lăptirea și înaintarea industriei laptelui. Statul a angajat un așa numit instructor și un instructor candidat al acestei industrii. Încă din 1866 statul întretine un agent în Engiltera, pentru a supraveghea și încuraja esportățiunea produselor lăptăriei; între altele, statul dă ocaziunea celor interesați, a se instrui în școlile superioare și elementare de lăptărie, și dă premii esposanților de unțuri și brînzeturi fine. În termen mediu, suma înscrisă în bugetul statului în acest scop, se ridică la 50.000 coroane. Societățile de economie rurală muncesc și ele foarte mult în această direcție, angajînd instructori ambulanti,

de frică, abia se hrănește cu ce-i cade sub nas și zice:

— Par'că sînt încă în viață! Par'că n'am murit! Ce va mai da D-zeu mîne?!

Adoarme une-ori noaptea bietul țipar și vede în vis cum, că a câștigat din lotărie locul cel mare. Se trezește vesel și... vai! vede că în somn a scăpat coada din gaură. Bine că nu l-a apucat vre-un rac cu cleștele sale.

Odată deșteptîndu-se din somn a văzut el bine pe acest rac năpraznic, care stetea tocmai în fața visuinei sale la pîndă. Stetea racul blăstîmat ca încremenit, privindu-l cu ochii sei ocoși. Ce mai frică a avut el pe atunci.

Altă-dată, de abia s'a întors el în visuină, după-ce îmbucă un vermisor, și lângă gaura visuinii sale s'a oprit o știucă m-a-a-r-e și tot deschidea gura sa plină cu niște dinți ascuțiți ca dinții ferăstrăului.

Astfel de întîmplări adese-ori turbau viața sa pecoatoasă, aproape fiecare zi bietul țipar tremura de frică, ca să nu fie sau înghițit sau rupt în bucăți de vre-un inamic al țiparilor, și fiecare seară nenorocitul, când se culca, răsuflea, zicînd.

— Slavă Ție Doamne, slavă Ție că m'ai scăpat de vrășmașii mei!

El nu s'a însurat, și prin urmare n'a avut copii, deși tatăl-sau a avut o familie numeroasă. În aceasta privință țiparul nostru astfel judeca: Tata a putut să trăiască mai bine, căci pe vremea sa știucile erau mai blajine, luau dela prostimecâte o piele, două și atât. Ear' acum nu-i așa, ori-ce pește ceva mai mare năvălește a ciupi deja dela cei săraoi...

Și a trăit țiparul nostru peste o sută de ani. A trăit tremurînd pentru pielea sa. Amici el n'a avut. În cărți n'a jucat de loc, vin n'a beut, tutun n'a fumat, după muieri n'a alergat, și viața

întreagă n'a făcut altceva decît a tot tremurat de frică.

Așa că la urma urmelor chiar știuca începu a-l lăuda.

— Deh, zicea ea, dacă toți ar fi trăit așa de liniștiți, ce bine ar fi în riul nostru!

Firește cum-că laudele știucei aveau un scop vedit, că doară-doară, auzind cuvintele măgulitoare, țiparul va eși din gaura sa... și atunci hârști!

Dar' țiparul nu s'a luat după vorbe și a scăpat teafăr.

În fine a sunat pentru țipar oiașul cel din urmă.

Simte țiparul că vine moartea, și se gîndește:

— M'a învrednicit Domnul Dumnezeu, că să nu mor de moarte năpraznică.

Își aduse aminte țiparul și de cuvintele știucei, care a zis: »dacă toți ar fi trăit așa, ce bine ar fi fost«. Ei bine

dând subvențiuni școalelor de lăptărie, aspozițiunilor etc., ridicându-se cheltuielile anuale la mai mult de 100.000 de coroane.

Provincia Ostergötland posedă un biuro de bacteriologic.

Școalele de lăptărie. În Suedia sunt 2 feluri de școale de lăptărie: școalele statului și școalele societăților de economie rurală.

Institutul de lăptărie dela Alnarp cuprinde 2 diviziuni: o școală superioară și o școală elementară de lăptărie. Cursul este de un an. Școala superioară are de scop a forma profesori sau instructori de lăptărie; ear' cea inferioară dirigiuți pentru lăptăriile cele mari cooperative.

Școala de lăptărie din Atvidaberg are de scop ca oamenii și femeile, cari deja au oare-care cunoștințe, să se perfecționeze în practica și teoria industriei laptelui. În această școală sunt 2 cursuri pe an: dela 1 Noemvrie până la 1 Maiu, și dela 1 Maiu până la 1 Noemvrie. Mai sunt școala de lăptărie dela Björkfors și stațiunile de lăptărie ale statului, în cari se face practică.

Școalele societăților de economie rurală instruesc și bărbați și femei, înlesnindu-le pe lângă aceasta și întreținerea în tot timpul studiilor, dela un an până la 2 ani.

Fabricarea mașinilor de lăptărie. Toate mașinile și uneltele de lăptărie sunt fabricate și inventate în atelierele mecanice suedeze. Mai mulți inventatori suedezi au încercat să construească mașini spre a obține dintr'odată smintâna și untul. Prima din aceste mașini fu construită de cătră C. A. Iohansson. Gustav de Laval construi putineciul continuu (Kontinuerling-Kärna) în fine Selenius, contrui radiatorul, care este cel mai bine reușit și cel mai întruibunțat.

Printre uzinele cele mai însemnate putem numera uzina separator a unei societăți anonime din Stockholm, care fabrică mai cu seamă smintânițoarele de sistem Alfa-Laval.

În 1898 uzina avea 700 lucrători și mai mult de 30.000 de smintânițoare fură vândute în toate părțile lumii. Nu-

mărul total de smintânițoare vândute de această uzină, până acum, se urcă la cifra de 200.000.

Eată ce mare isvor de avuție 'și-au creat Suedezii din industria laptelui.

I. Popescu-Dala.

SFATURI.

Martie e luna adevărată a ouatului la găini, găște și rațe. Incepe și timpul clocitului, de aceea cel-ce vrea să-și prăsească soiuri nouă de galițe să se îngrijească de ouă. După-cum e de mare gospodăria, se pot pune una sau două găini și găște la clocit. Mai ales în apropierea orașelor se vor face bani frumoși cu puil eșiți mai de vreme din ouă.

Grădina în luna lui Martie. În luna aceasta trebuie începută cu de-adin-sul munca în grădină. După-cum e timpul, se poate începe cu altoitul. Să plantează pomi și să sămână simburi de poame, dacă nu s'au făcut lucrările acestea în toamnă.

O grijă deosebită trebuie pentru curățirea tuturor cuiburilor de omide. Aminând și în luna aceasta lucrul acesta, omidele vor eși din culcușul lor și paguba noi vom avea-o.

În grădina de legumi săpăm și sămănăm ceapă, mazere, pătânjei, ridichi, salată, morcovi, călărașe și cartofi timpurii. Dacă am păstrat morcovi, țelari, pătânjei pentru sămână, îi sădim.

În vie plantăm viță. Vița trebuie tăiată de cu toamna. Cel-ce n'a făcut-o, s'o facă acur, dar' curând.

Udatul livezilor atâră dela mersul timpului. Primăvara au livezile destulă apă, așa că de multe ori trebuie să ne îngrijim de scurgerea ei. Numai după-ce s'au mai sicut, putem începe cu aducerea apei, lăsându-o însă numai 12, mult 24 ore. Dacă e temere de înghețuri noaptea, nu aducem apa. Pe livezile, cari după topirea zăpezii sunt acoperite cu o scoară de gheață, lăsăm apă, ca să se topească și să înceapă și vegetația mai curând.

Toate aceste cugetări au trecut prin mîntea țiparului îmbetrănit. Întreaga sa viață, ca în panoramă s'a desfășurat înaintea ochilor sei.

Ce bucurie a avut el? A dat vre-un sfat mai bun cuiva? A ajutat pe cineva? A adăpostit vre-un nevoiaș? A apărut pe vre-un slab? Nimic din toate astea n'a făcut.

A trăit într'o gaură, cu nasul în nămol — atâta tot! Chiar acum, când moartea se apropie, el nu face decât a tremura pentru viața sa păcătoasă. În vizuina sa e întunec, e strîmt, e frig, nioi o rază de lumină nu pătrunde în ea. Și zace el culcat pe nămol — singur singurel!

Aude țiparul cum dinaintea vizuinei sale înoată peștele, poate că sunt chiar țipari, ca dînsul și nioi unul nu se înterează de el. Nioi unul nu vine să-l întrebe măcar, cum a putut trăi el peste o sută de ani, fără ca știuca să-l înghiță, fără ca pescarii să-l prinză? Înnoată

Știri economice, com. industr. jurid.

Dela băncile noastre. Ardeleana. Orăștie An. XVI. Fondurile proprii 848.665, depuneri spre fructific. 2.007.906, câștig curat 77.119 cor.

Chișodana, Chișoda. An. XI. Fondul de rezervă 2575, depunerile 4755, câștigul curat 2913 cor.

Ciuchiceana. Ciuchiciu. An. III. Fondul de rezervă 1367, câștigul curat 1062 cor.

Economia. Lugoj. An. V. Fondurile de rezervă 10.360, depunerile 88.431, câștigul 6746 cor.

Gavojdiana. Gavojdia. Capital social 340880, depuneri 1887, fond de rezervă 45, venit curat 444.09.

Ulpiana. Grădiște. An. XI. Fondul de rezervă 11.469, depunerile 8554, venitul curat 3025 cor.

Hârtii de 50 coroane vor fi puse în circulațiune în Maiu. Acum le pregătesc la banca austro-ungară. Vor fi ceva mai mari ca cele de 20 coroane și pe fond galben lucrate.

Sămănăturile din unele părți ale României sunt în pericol din cauza timpului friguros ce s'a lăsat de câteva zile.

Ploile din săptămâna trecută au inundat unele sămănături, ear' frigul înghețând apa, a periclitat buna lor stare.

Datoria României. După o statistică a ministerului de finanțe și României și direcției contabilității statului, publicată în *Cronica*, datoria întregii țări a fost la 31 Sept. 1901 în resumat următoarea:

a) Statul	1,413.339.385,35
b) Casa pensiunilor civile	764.836,40
c) Județele	14.549,320,08
d) Comunele urbane reședințe	43.362.754,41
e) Comunele urbane nereședințe	2.008.564.63
f) Comunele rurale	1.068.997,21
g) Stabilimentele de binefacere	7.490.610,33
Total	1,482.584.468,31

cari împărțiți la 6.000.000 locuitori ar veni câte 247 lei 9 bani de cap, însă cum numai contribuabilii plătesc datoria pe contribuabil revin aproximativ 2500 lei.

ce ar fi fost atunci? își puse țiparul întrebarea?!

Se gândi cât se gândi, și deodată, par'că i-a șoptit cineva răspunsul; atunci ar fi dispărut neamul țiparilor!

Pentru-ca neamul țiparilor să se prăsească este neapărată trebuință de familie, și dînsul n'a avut familie. Apoi mai trebuiesc, pentru-ca familia țiparilor să crească, membrii sei să fie sănătoși, vioi, să petreacă în apele libere, eară nu într'o gaură, unde dînsul aproape a orbit. Mai e necesar, ca țiparii să se hrănească bine, să desvoalte în sufletul lor sociabilitate și multe alte calități, căci numai viața face ca un neam oare care să propășească.

Rău cugetă acei, cari cred, cum că numai acei țipari sunt cetățeni buni, cari, având frică pentru pielea lor, stau pitulați pe acasă și tremură. Nu acești țipari nu sunt cetățeni, oi niște robi. De geaba trăiesc în apă, căci nu sunt buni decât pentru a fi înghițiți de știucă.

peștii și trec pe dinaintea visuinei sale fără ca să-l bage seamă.

Și apoi, cea mai mare supărare n'a fost aceasta nepăsare a peștilor, ci vorbele urite, ce auzi țiparul pe patul seu de moarte, rostite de un pește.

— Auzit-ați voi, peștilor, de un țipar, care viața întregă n'a iubit pe nimeni, decât pielea sa, pentru care o sută de ani a tot tremurat! Ce viață ticăloasă, ce viață netrebnică!

Și a murit țiparul în visuina sa, blăstămând viața ce a trăit.

N. Seedrin.

GLUME.

O cunoaște.

Doamna (mănioasă): Haid cară-te, aici nu se capătă nimic! N'am bani de jaf.

Cerșitorul: Mă rog de iertare, am fost la bărbatul d-tale, dar' el m'a trimis la dracul și așa am gândit numai decât, că d-ta trebuie să fi.

CRONICĂ.

Daruri pentru biserică. Pentru edificarea și înzestrarea bisericii gr.-cat. din *Belleau* au contribuit următorii creștini:

G. Pușcariu, paroch și protopop în loc și soția 400 coroane; Dr. E. F. Negruțiu, medic în Blaj și soția 200 cor.; Institutul de credit și economii din Dej »Someșana« 200 coroane; I. Miroșca, păpușar în Blaj și soția 100 cor.; N. Candrean, curator I. bis. și soția 50 cor.; V. Candrean, pădurar superior în Telciu 40 coroane; L. Stăgău, curator bis. și soția din loc 40 coroane; D. Domsa, călugăr din Blaj; M. Stăgău și soția din loc; T. Marian și soția din loc; G. Rodnean, cantor și soția din loc; P. Ambruș și soția din loc; I. Meruțiu și soția din loc; T. Șandrea și Maria Motăntan, moașă din loc, câte 10 coroane; V. Rusan și Maria Bociu din loc, câte 5 cor.; Maria Bugnariu, ved. din loc 4 cor.; I. Mărginean, colonel din Arad 3 coroane; Ludovica Cornea, jună din Agrișul-de-sus 2 cor.; cu totul 1129 coroane, care sumă este depusă la Institutul »Someșana« în Dej cu 6%, afară de 210 cor., cari în cel mai apropiat timp se vor depune tot acolo.

Ne-a mai donat pentru biserică I. Găzdas și soția Maria din loc o față de masă pe priștol în preț de 14 cor.; V. Rusan și Maria Bociu, P. Chirtoș, fătul bis. și soția Sia și I. Plaiian și soția Floarea din loc, câte un fascicol din »Minea« pentru lunile: Maiu, Septembrie și Octombrie, separat compactate, fiecare în preț de 14 coroane 50 bani. Bucătăreasa șefului dela gara din loc Kationa Kriska, două icoane sfinte și două fețe de masă în preț de 24 cor.

Subscrierul și pe această oale, spre împintenarea și a altor credincioși la jertfe pentru biserică noastră — mă simț îndemnat în numele întregii comune bis. a ruga pe toți binefăcătorii mai sus amintiți să primească cele mai ferbinți și sincere mulțumiri. *Nic. Candrean*, prim-curator bis.

— Evlavioșii creștini George Bobilescu cu soția sa Raveca n. Bărsan din Nasna au cumpărat pentru biserică gr.-orient. din Berghia (tractul M.-Oșorheiului) un rind de vestimente precești pentru înmormântare, de catifea în preț de 70 cor.

Întărire de protopop. Consistorul din Caransebeș a întărit pe dl Terfaloga protopop în Vârșeț.

Manevrele împărătești. »Pester Lloyd« desminte știrea dată de ziare, că manevrele armatei austro-ungare se vor ține anul acesta în Bucovina și Transilvania. Manevrele se vor ține în Moravia, aproape de granița ungară.

Spor la oi. Din Almașul-mare ni-se scrie: Subscrierul am o oale, pe care o am cumpărat acum 2 ani cu o melușea. Acum e anul 'mi-a fătut oaia bătrână 2 mei și așa avui patru, ear' în săptămâna trecută oaia bătrână 'mi-a fătut 3 mei, ear' meaua cea cu care o am cumpărat acum sânt 2 ani 2 mei și iacă așa de 2 ani 'mi-au fătut oaia spor de 8 oi și cu oaia bătrână 9. Dacă oaia mea și cele oăpătate dela ea până acum vor sporii tot așa, peste 5 ani am turmă de oi dintr'una. *I. Costin.*

Din America. Dela abonenții noștri din America primim mereu epistole, în care desmintă pe oameni de a mai merge acolo. Acum de curând ne scrie Galăcteon Bărsan din Alliance între altele următoarele:

... Aici sânt foarte mulți Români, care în această iarnă n'au oăpătat lucru, mergând treburile foarte rău și sânt

foarte mulți și de aceea, care se primejduesc pe la mâni, picioare și de alte boale și trebuie să meargă la spital. Feciorii dela 18—19 ani la vale n'au se oăuta aici în America, că este vai și vai, că merge în fabrică să capete lucru și îl dă afară pe poartă, că zice că e prea mic, că așa păși un băiat din Ludișor trimițându-l părinții aisi și neavând numai un singur om dela ei din sat s'au îndurat Români nostri de-l ajută, ca să plătească mănecarea.

Nu creadă nime, căci aici este așa presum gândesc oamenii, care n'au călcat acest pământ, că mulți din care vin să sibă bani după ce lucră vre-o câteva zile s'ar și întoarce îndărăt. Mulți oameni, Sași și Români, n'au oăpătat lucru din Decembrie.

Omor. În apropiere de S. Ivan (comit Bistrița-Năsăud) a fost aflat sub o cruce un țeran român din comuna aceea. S'a constatat, că el a fost ucis cu un topor de unul, care trăia în nelegiuire cu nevasta celui omorit.

Isprăvuri de-ale slujbașilor noștri. Duminică a fost săptămâna oăletoria pe trenul de citră Maria-Radna într'un cupeu pentru nefumători un domn din Germania. Conducătorul 'i-a spus, ungerște, că nu e permis să fumeze. Călătorul 'i-a întrebat nemțește, că ce vrea, la ceea-ce 'i-a răspuns conducătorul cu o lovitură peste țiegare. În stațiunea dela Radna a vrut să se plângă șefului acesta înse a vrut să-l dea pe mâna unui gendarm, care însă n'a vrut să-l iee în primire, fiind-oă călătorul a dovedit cu acte, că în ziua următoare trebuie să fie în Cluj. Suindu-se eară în cupeu, a năvălit conducătorul asupra lui și a început să-l lovească cu pumnii în obraz. Frumoasă ideie își va fi făcut călătorul de cultura maghiară!

La universitatea din Cernăuți sânt înscriși 297 Germani, 125 Români, 56 Poloni, 45 Ruteni și 20 de altă naționalități. Ca Germani sânt scotiți și Jidani.

Schimbare de garnisoană. În 3 Aprilie n. va pleca batal. 4 al reg. 31 din Sibiu și va merge la Alba-Iulia. Tot în ziua aceea pleacă celelalte trei batalioane din Plevlie (Bosnia) venind al doilea batalion la Sibiu, unul cu statul major la Alba-Iulia și unul la Orăștie.

Crucea la universitatea din B. Pesta. Acum s'a implinit anul, de oănd studenții creștini au pus sfânta cruce în salele universității din B. Pesta. Se știe, că senatul universitar a dat porunca, să îndepărteze crucea, ca să nu supere pe Jidani. Marți s'a dus o deputație de studenți creștini la rectorul cerând, ca crucea să fie pusă în salele de prelegeri. Rectorul a respins cererea creștinilor.

Nuntă sângeroasă. În Ianoșda a fost ospet la casa preotului de-acolo. Toți oaspeții își petreceau cu oăntee și joc numai Teodor Buda n'a vrut să joace, deși 'l-au chemat. Unul dintre oaspeți, Moise C. a scos un cuțit și 'l-a împântat în pieptul lui Toader, care a căzut inecat în sânge. Celalalți oaspeți infuriați, au sărit asupra celui cu cuțitul și așa 'l-au bătut, încât a rămas mort. Și aceasta a fost o ispravă a beuterei.

Ucisă de căruță. Pe drumul dela Cere spre Dobrișin s'a prăpădit zilele trecute o țerancă. Ea plecase cu o căruță cu două roate la fiul ei dintr'o comună vecină. La reîntoarce s'a resturnat căruța, care a acoperit-o. Neputându-se libera, a strigat după ajutor, dar' n'a fost nime pe drum. Numai de oătră ziuă au aflat-o niște muncitori, dar' acum era moartă.

Numărul Jidovilor de pe pământ e de vre o 11 milioane. Din aceștia sânt în Europa nouă milioane, în Asia și America câte 900.000, în Africa 670.000 și în Australia 20.000. În Rusia sânt la 5 milioane, în *Austro-Ungaria* aproape două milioane, în Turcia 350.000, în *România* 300.000, Franța 200.000, Anglia 150.000, Italia 45.000, Holanda și Belgia 10.000.

Contra Jidovilor. O telegramă din Algar spune că la 14 Aprilie s. n., se va deschide acolo un congres anti-jidovesc internațional, pentru a oăuta și discuta modul de a lupta contra influenței evreești în viața economică, politică și socială.

O fată criminală. Veduva după George Lapoșan din Căpâlnaș (Bănat) avea o fată stricată cu numele Ana. Zădarnice au fost încercările bieteii mame să o aducă pe calea cea bună, căci n'a putut. Plecând fata într'o seară de-acasă și aflându-o mamă-sa noaptea pe stradă, a bătut-o. Ca să-și răsbune, a fert foi de oleandru, care e veninos, și a pus din zama lor în mănecarea mamei sale. Aceasta a murit în chinurile cele mai grozave, oăci fata, mai mult feară decât om, n'a vrut să cheme pe medic, după care o trimisese mamă-sa. Cercetându-se lucrul, s'a dovedit inveninarea și pécătoasa 'și-a mărturisit crima. Acum e în temniță.

Necrolog. Cu inima infrântă de durere aducem la cunoștință trecerea din viață a mult iubitei și neuitatei noastre fiică, soră și cumnată *Elena Murășanu*, care în etate de 22 ani, fiind împărțită cu sfintele taine, după lungi și dureroase suferințe 'și-a dat nobilul seu suflet în mâile Creatorului în 10 l. o ear' rămășițele pământești au fost așezate după rital greco-cat. în cimitirul din »Suburbiul inferior« din Sibiu în 12 l. c. st. n. Dormi în pace ânger blând. *Jalnică familie.*

Falsificatori de bani. O bandă de falsificatori de bani din jurul Turzii încă nu a eșit din temnițele Gherlei și o altă bandă a fost deja descoperită de oătră gendarmeria din Ghiriș. — Două calfe de ciasornicar umblând din sat în sat, reparând ciasornice, au ajuns în cunoștință cu faurul *Inceș István* din *Grind*. Mergând toți trei în orișmă *Inceș* după ce s'a îmbetat 'și-a trădat secretul, oă el se ocupă cu falsificare de piese à 5 coroane, nefiind tocmai perfecte, a cerut sprijinul și sfătuirea orologierilor. Aceștia nu s'au arătat absolut aplicați în a intra în banda falsificătorilor. La urmă, în orișmă fiind, a ajuns treaba la păruială și mânie, în urma căreia orologierii au denunțat pe *Inceș*. Acesta a fost imediat arestat. Sânt încă vre-o câțiva proprietari implicați în afacere și un învățator. Cercetarea continuă.

— Asemenea a fost descoperită o bandă de falsificatori de piese de 1 fl. în Csernegyháza (Bănat). Un matador *Pauss József* a fost arestat. Să oăută acum complicitii.

„Steaua“. Sub numele acesta s'a înființat în România o societate, care are de scop a lucra pentru întinderea învățaturii în popor prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, împedcând totodată răspândirea de scrieri imorale și contrare ideii naționale române. Nr. 2 din biblioteca acestei societăți e cărticica »Foloasele învățaturii« de P. Dulfu, o broșură de 96 pag., care costă numai 15 bani și se poate procura dela Instit. de arte grafice I. S. Rădescu, Strada Doamnei, numărul 16, București.

† Arcadie Cimpercovi, metropolitul Bucovinei, a răposat Marți în 18 l. e. în Cernăuți. Răposatul metropolit s'a născut în Câmpulungul Bucovinei la anul 1823, a fost deci de 79 ani.

Meteor. Din Cielova-montană ni-se scrie, că Sâmbăta trecută la 1/5 dimineața a căzut un meteor foarte luminos din cer.

De-ale învățătorilor. A apărut nr. 6 din „Foia școlastică” dela Blaj. Cuprinsul: Iubileul episcopului Pavel. — Elementul național în educațiune. — Nr. 4, lecție practică. — Lucrurile de primăvară în grădina de pomi. — Coresp. Bibl., diverse.

— **Revista învățătorilor și învățătoarelor** din România, nr. 9. Din bogatul cuprins al acestui număr comunicăm următorii articoli: Școala dela sat, Natura morală a copilului, Timizii și timiditatea, Din metodică religiei, Valoarea portretelor, Învățătorul (poesie), Sentimentele etc. etc. Redacția acestei reviste aduce la cunoștință, că pentru învățătorii din Transilvania, Bănat și Ungaria reduce taxa de abonament la 4 lei pe an numai în dorința de-a strânge cât mai mult legăturile sufletești, ce trebuie să ne unească pe toți de peste tot.

Acesta e un prilej bun pentru învățătorii noștri de-a abona o revistă dăscălească și din România. „Foia Școlastică” din Blaj și „Revista” din Buzău costă laolaltă 10 coroane. Să nu fie în stare și cel din urmă învățător să jertfescă 42 cr. pe lună pentru cultivarea lui proprie? Ar fi trist.

O plângere. La redacție s'a prezentat George Suciu din Cut și ni-s'a plâns, că fiind în România a făcut tovărășie cu George al lui Ioan Petca din Rod, care petrecea atunci în Brăila. Ei s'au înțeles să facă negoț de pește și în scopul acesta G. Suciu i-a dat 421 de lei pe lângă contract încheiat în regulă și cu poliță. Din tovărășie s'a ales nimic, căci G. Petca a păpat banii și tovarășul lui n'a putut scoate dela el nimic afară de o ploscă cu vin. În zădar l-a căutat prin Brăila, ca să și capete banii înapoi, căci n'a mai putut da de el, ascunzându-se. Acum află, că vrea să vină în Ardeal să se căsătorească.

Fapta e cât se poate de murdară și e mare rușine, ca Români de-ai noștri să facă astfel de fapte, mai ales socotind, că cel păgubitare o casă grea și banii i-a luat dela bancă cu intabulare.

Circulația la granițele Transilvaniei. Circulația de persoane la cele trei puncte dela frontiera Transilvaniei și României (Ciuc-Ghimeș, Predeal, Turnu-Roșu) a fost în luna Ianuarie, precum urmează: Prin Ghimeș au trecut 644, Predeal 9024, Turnu-Roșu 3480 persoane, la olaltă 13148. Pe Ghimeș se vin 490%, Predeal 68,62%, Turnu-Roșu 26,47. În Ghimeș se vin pe zi 21 pasageri, iar pe fiecare tren din cele 4, ce trec pe acolo: 5 pasageri. În Predeal se vin zilnic 291 pasageri și pe fiecare tren (vin 8) 36 pasageri. La Turnu-Roșu trec zilnic 112 pasageri, așa că pe fiecare tren (din cele 2) se vin 56 pasageri.

O femeie curagioasă. Înainte cu 4 ani plecase un bărbat cu nevasta sa la Clondiche, unde s'a fost descoperit aur. Ajungând într'un oraș din statul Washington (America-de-nord), bărbatul n'a cutezat să meargă mai departe, nevasta sa însă s'a dus singură. După câțiva ani s'a reîntors femeia din Clondiche la bărbatul ei, având strînsă o avere de patru milioane coroane.

O mișelie neisbutită. La poliția din Timișoara a pîrit S. Tîmpean, că și a perdut portofoliul (bughilarul) cu 700 cor., pe cari le-ar fi aflat cei doi economi frunțași I. Răcășan și S. Gălbăban din Remetea, dar' nu vrea să i-le deie înapoi. În urma acestei pîri cei doi țărani au fost chemați la poliție, unde s'a dovedit însă, că Tîmpean lăsase într'adins să cadă portofelul gol, ca apoi să i jupoaie de 700 cor. El e acum în temniță.

Ierni domoale. După cum spune stațiunea meteorologică, începînd dela anul 1782 până acum au mai fost 4 ierni domoale, în cari au ploaie în loc să ningă. Aceste ierni au fost în anii 1791, 1834, 1863 și 1899.

Ce face beutura! Ni se scrie din Tihău: În 3 și 4 Martie fiind țîrg de țeară la Ciachi-Gârbou. Teodor Martin din Tihău fiind în țîrg s'a îmbetat și venind pe drum către casă, l'a îmburdat o căruță și l'asdrobittrecînd peste dînsul și lăsându-l mort. Fiind beți și cei din căruță au tot mînat fără să strige la dînsul, ca să se ferească.

Și a păzit cîntea. Curtea cu jurați din Lipova a declarat nevinovat pe F. Hanka, care a vrut să și ucidă nevasta. Aceasta fiind o femeie stricată a fost alungată de el de-acasă. Aflînd, că ea trăiește și mai desmățat, s'a înfîlțit cu ea pe cîmp și acolo i-a împîntat cuțitul în piept. Fiind hainele de pe ea groase, cuțitul n'a pătruns destul de afund, așa că ea a scăpat cu viața.

Beția la copii. Despre copiii, cari cercetează Kisdedovul din Mezöberény se scrie, că vin la școală totdeauna beți tun. În comună a fost un cules foarte bun de vii și părinții nu mai dau copiilor apă de beut, ci numai vin. Aceștia povestesc, că părinții lor le dau oasă câte 4-5 pahare de vin în fiecare zi. La școală își aduc gustare pâne muiată în rachiu. Până unde poate s'ajunge nepriceperea!

Căsătorie între orbi. În Buda-pesta s'au căsătorit săptămîna trecută corfarul I Popatovzchi și perieria Ana Sacora, amîndoi orbi. Cu ochii inimei s'au văzut însă și acum sînt o păreche fericită.

Un mîncător. În Mecheln (Belgia) a murit unul dintre cei mai mari mîncători ai Belgiei. Mîncea doi iepuri și o căpățînă de vițel numai așa, altădată 11 metri de cărnaț sau 300 scoici neferte și 2 punți de pâne. Rămășagul din urmă i-a fost de moarte. Să rămășișe, că va mîncea 70 ouă ferte tare. A mîncat până a trecut de 60 și n'a mai putut. Din asta i-a venit și moartea.

Robinsoni noi. 22 muncitori veniseră pe o insulă din fața Panciovei, ca să taie lemne. Iubunînd un vifor mare, ei n'au mai putut pleca de pe insulă câteva zile, așa că erau amenințați să moară de foame. 16 din ei au sărit cînd era viforul cel mai mare în Dunăre, ca să o treacă în not. Nu se știe, ce s'au ales de ei. Pe cîștialți 6 i-au scăpat mai tîrziu.

Păgâni în Europa. În provincia Viatca din Rusia mai trăiesc și acum 7281 de păgâni, cari se închină la chipuri cioplite și jertfesc pe altare făcute în bîrcuri animale. Până acum s'au aflat 29 astfel de altare păgânești, pe cari s'au jertfit în anul 1901 sute de cai, viței, berbeci și miei.

Asentare sîngeroasă. În comună Deveciche s'a întîmplat cînd cu asentarea o crimă sîngeroasă. După-ce s'a terminat asentarea recruții cei noi s'au dus la cărcimă, unde erau și câțiva tineri neasentați. Îmbătîndu-se, recruții au început să batjocorească pe ceilalți, din asta s'a iscat ceartă și apoi bătăe. Viitorii soldați au scos cuțitele, așa că au rănit greu pe mai mulți feciori și au omorît doi. Numai cu mare greu i-au putut potoli gendarmii legîndu-i fedeleș și ducîndu-i la temniță.

Agrațiarea unui soldat nazarenean. Tribunalul militar a condamnat pe soldatul nazarenean *Iakus Pál* la închisoare pe trei ani, pentru că acela nu a voit să ia arma în mîna. Ajuns soldatul în închisoare și-a schimbat principiul, însinuînd că e aplicat a prinde arma. *Iakus* a fost apoi dus pe locul de exerciții și încurînd a învățat pușcatul. Afacerea a fost înaintată prin minister Monarchului, care a agrațiat soldatul reîntors la calea cea bună.

Apel. În 10 Nov. 1901 s'a constituit, conform statutelor, reuniunea de cetire și cîntări din Iertof.

Cu aceasta ocaziune s'a reorganizat fostul cor și s'au luat dispozițiunile necesare pentru înființarea unei biblioteci, în scopul dezvoltării gustului de cetit și a răspîndirii cunoștințelor foloșitoare printre membrii reuniunii. Dispunînd însă de mijloace materiale foarte modeste ne luăm voe prin aceasta a ruga respectuos pe toți acei P. T. domni, cărora le zace la inimă înaintarea poporului român, să binevoiască a ne sprijini întru realizarea scopului ce ne-am propus donînd pe seama bibliotecii reuniunii noastre cărți, reviste, foi; cu deosebire d-nii librari, redactori, editori și autori de cărți și foi române sînt rugați prin aceasta a doua pe seama bibliotecii noastre câte un exemplar din produsele lor (adresa: Reuniunea de cetire și cîntări Iertof u. p. Vrány).

În legătură cu acestea amintim, că în înțelesul statutelor cel ce plătește la fondul Reuniunii de cet. și cîntări din Iertof 20 cor., donează cărți, foi sau mijloace de cîntări pe seama bibliotecii reuniunii până la valoarea de 20 cor. se consideră de membru fondator.

Procopie Marila, pres. Iosif Lăpădat, bibl.

Cutrîmure de pămînt. În comuna Angyalos din Trei scaune a fost un cutrîmur de pămînt, care a ținut 2 secunde, fără să facă pagube. Sguduirea pămîntului a fost însoțită de un vijit ca de vifor.

— Orașul Ciangri de lângă Marea Neagră a fost nimicit de un groaznic cutremur de pămînt. Sguduirea a fost așa de puternică, încît în scurt timp au fost dîrimate trei mii de case. 20 de mii de oameni au rămas fără adăpost. Până acum au fost scoși vre-o 10 morți și multe sute de răniți din dîrimături.

Moartea ca oaspe. La o țărancă din Galiția s'a prezentat săptămîna trecută „moartea”. Bărbatul țărancii emigrînd în America și făcînd acolo vre-o două parale, i-le trimitea din cînd în cînd prin primarul comunei. Acum de curînd i-a trimis o sumă mai mărișoară, pe care a depus-o la banca din sat. În noaptea următoare a venit la ea primarul, îmbrăcat ca moartea, cu coasa în mîna și a amenințat-o, că o ia, dacă nu dă banii. Femeia — nu pare a

și prea cuminte — a rugat moartea să o aștepte până în ziua următoare. Atunci s'a dus la bancă, cerând banii și spunând, pentru-ce îi trebuie. Casierul băncii i-a zis să meargă numai acasă, că îi va trimite un „ânger“, care să alunge moartea. În noaptea următoare a venit moartea din nou, dar' a fost prinsă de un ânger în chip de gendarm.

Dela petrecerile noastre. În 9 Faur a. c. s'a dat o reprezentațiune compusă din cântări, declamări și teatru în *Scimus* (Sălagiu) Punctul întâiu din program *„Deșteptarea lui Traian“*, poemă dramatică de I. Vulcan, a fost predată de doi elevi și șapte eleve în mod uimitor.

Cântările cântate de cor încă au fost foarte acomodate și au reușit foarte bine.

Piesa teatrală *„Ce face dracu“*, de Th. D. Speranță a fost predată cu multă istețime. Ea e foarte instructivă pentru popor cu deosebire față de cei bețivi, căci prin ea se combate beția. În pauză s'a jucat istoricul joc *„Călușorul“* de cătră 9 tineri de ai noștri, care joc pentru noi a fost nou.

Meritul la acestea e al dlui învățător, Alexandru Manu, care în scurtul timp de când funcționează la noi n'a cruțat ostenele pentru înaintarea în cultură a poporului nostru. Ziua noaptea s'a trudit cu dinții; ziua cu cei mici și seara cu cei mari, nu i'a lăsat să vagabundeze pe uliță, ci mai bine i'a adunat la școală instruindu-i în cântări și alte lucruri frumoase și folositoare. Mult a trebuit să se trudească până ce i'a adus la această stare. S. Savu, membru în sen. școl.

Țărani pe bină.

Feneșul-săsesc, 14 Martie c.

Reprezentațiunea teatrală de cătră țărani români din Feneșul-săsesc, ținută la 9 l. c. a succes foarte bine. Tinerii diletanți, deși numai a doua-oară au pășit pe bină, totuși și au predat rolurile peste așteptare. Iși ridea inima, văzând flăcăi și fete de nație — cum știu a se acomoda pe scenă.

S'au predat două piese: *„Lipitorile satelor“*, de V. Alexandri, dramă în trei acte și două tablouri, și *„Ce face dracu?“*, comedia în un act de T. D. Speranță.

„Lipitorile satelor“, cunoscuta piesă destul de lungă, dar' potrivită pentru țărani, a reușit admirabil. Mulți poate se vor mira de acest succes al tineretului țăran. Nu-i vorba, a fost lucru greu, dar' s'a învins, laudă conducătorului cu inimă și zel.

Teatrul s'a ținut în școala gr.-cat. Deși e mare sala, așa a fost ticsită de popor, încât la urmă nu s'au mai vândut bilete, că nu era loc în sală pentru oameni. Au luat parte aproape la 300 persoane.

Nu pot deosebi, cari dintre persoane au jucat mai bine. Fiecare s'a produs bine. Au escelat mai ales Teodor Tăușan, Nicolae Braica, Ioan Gal și Maria Topan.

Ce privește îmbrăcămintea, au fost îmbrăcați conform rolurilor ce le jucau. Moș Vântură-țeară era un adevărat moș cărunt din Munții-Apuseni cu păr mare.

Moisă a avut perciuni și o barbă lungă. Kir Jani ne inchipuia pe adevăratul Grec. Ceialalți au avut costume

naționale românești, portul cel mai frumos, dar' durere, nepurtat de nimeni în ținutul acesta.

Măriuca și Catriua asemenea erau în pitorescul nostru port național, care le prindea admirabil. Și când mă cuget că frumosul port românesc este admirat și de străini, mă doare inima, că îl văd abandonat de ai noștri.

Chiar cetisem de curând, că în Budapesta o baroniță cu numele Sulyok a ținut zilele acestea o conferință despre portul național românesc, din ceea-ce putem conchide, că acest port e cel mai frumos dintre toate câte ar fi în Europa. Să zice, că d-na Sulyok a adus cuvinte de laudă femeilor române pentru măiestria lor în a țese și coase.

Abrudanii încă par a fi conduși de acest spirit — au împodobit sala de dans cu chipul femeii române, scriind deasupra: *„Trăiască femeia română“*.

Piesa a 2-a *„Ce face dracu?“* de T. D. Speranță a fost o piesă scurtă și foarte comică. Ca în totdeauna când e vorba, că autorul e Speranță, nu poate fi decât comic. Rolurile și aici au fost jucate foarte bine. Publicul abia își mai reținea risul. De altcum aceasta mică piesă se potrivește de minune sătenilor. Pot învăța foarte mult din ea, ci nu numai din asta, dar' și din piesa primă, unde e vorba de lipitori, la cari într'adevăr li se potrivește numele de lipitori.

Înainte de a încheia acest scurt raport nu pot decât a lauda pe diletanții noștri din Feneșul-săsesc și a-i îmbărbăta ca tot așa să asculte de conducătorul lor și pe mai departe, căci pasul ce-l fac e bun și spre binele neamului nostru, ear' conducătorul Chimu se bucore, că vede pe acest tineret în jurul d-sale, că-l ascultă și urmează.

Venitul curat al serii a ajuns la o cifră destul de mare. Scopul e ridicarea unui orologiu în turnul bisericii gr.-cat. de acolo.

Mai însemn, că oaspeți am observat din Cluj și câțiva învățători din jur.

Dedeparte.

DELA „REUNIUNEA ROMÂNĂ DE AGRICULTURĂ DIN COMITATUL SIBIIULUI“.

Plantare de pomi.

Precum aflăm, comitetul central al *„Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“*, va planta *Duminecă la 30 Martie* n. în grădinile membrilor numitei Reuniuni cu locuința în *Mohu* câte un altoiu *măr pătul*, dăruit de Reuniune.

Știri din piață.

Medias. Grâu hl. 13—14, seară 8—9, orz 7.50—8, ovės 5.50—6, oucuruz 7.50—8 cor. 5 ouș 20 bani.

Sibiiu. Grâu, hl. 12.40—13.60, seară 8—8.60, orz 7.60—8.20, ovės 4.80—5.80, oucuruz 7.60—8.60 cor.; 10 ouș 37—40 b.

Piața banilor din Sibiiu. Galbiful 11.28; 20 lei (hârtie) 18.96; 20 lei (argint) 18.80, lira turcească 21.40, lira engleză 23.88; 20 marce germane 23.38; napoleonul 19.04; rubla (hârtie) 2.53; rubla (argint) 2.46 cor.

Budapesta. Grâu bănățesc, (50 ohlgr.) 9.10—9.45, seară 7.35—7.55; orz 6—6.75, ovės 7.55—7.95, cucuruz 5.15—5.25, cincantîn 5.90—6 cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Ab 3816. Numai un medic bun poate să ajute. Ferește-te de leacuri băbești!

Dlul Andronic Păcurar, Cisteiul ung. Nu putem alege din cele scrise, că ce vrei.

Dlul Nicolae Ionescu, Silha. Dacă e făcut contractul cum spui dta, câștigi. Intreabă și pe un avocat român din Lugoj.

Dlul Richter Georg, Zărnești. Noi nu avem în alte limbi, dar' abonează *„Oesterreichische Volks-Zeitung“*, Samstag-Ausgabe, Viena, care costă pe o jumătate de an 3 cor. 30 bani.

Dlul Ioan Balan (Pascu) Rafna Nu este preț curent.

Dlul G. Herman. Cereți concesiune dela ministru de interne, ca să faceți o colecție. Băncile ajută, unde ajută, pe cei din ținutul, unde-și au daraverile.

I. D. R. Bozovici. În Sibiiu Andreiu Rieger ori Sam. Wagner.

Dlul Ioachim Haida. Trebuie să te rogi în persoană de măestrul dtale, ca să-ți dea alte atestate, pe cari să le legalizeze la notarul public.

Dlul Ioan Ber Bistrița. Dați-l în judecată sau faceți arătare la ministrul de justiție.

Dlul Telente Butean, Șomcuta. Se capătă la W. Krafft, librar în Sibiiu, cu 1 cor 80 bani, legată frumos.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru *„Tipografia“*, societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Supplex Libellus Valachorum.

Cererea celor doi Episcopi români prezentată în numele națiunii române cătră Impăratul, la 1791.

Textul original și traducerea făcută

de

Dr. E. Dăianu.

Se află la toate librăriile românești.
Prețul 1 coroană.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, n mărime de 24×32 cm. îl trimite francat pentru 30 bani.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni.

Cartea Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învățător.

Ca mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

Reuniunii rom de agricultură din comitatul Sibiiu.

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premiu pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

Librăria W. Krafft.

Publicațiune.

Tîrgul de vite de primăvară în comuna Săsciori se va ține la 28 și 29 Martie, ear' tîrgul liber se va ține la 1 Aprilie st. n. 25 3-3

Săsciori, la 5 Martie 1902.

Primăria comunală:

Ioan Halalai, George Aleman,
notar cerc. primar.

Căsătorie.

Un funcționar tîner, cu cele mai bune prospecte pentru viitor, salar fix 60 fl., cuartir mare, încălzit, luminat, plus 5% din venitul curat al unei întreprinderi comerciale foarte rentabile, domiciliat în România, dar' originar din Transilvania, dorește a se căsători cu o domnișoară tot din Transilvania. Aleasa să fie stăpînită de sentimente naționale și religioase, dispunînd și de o avere pînă la 4000 fl. Lipsind din anii copilăriei din vechia lui patrie, își caută pe calea aceasta tovarășa vieții. Epistolele să se adreseze administrațiunii acestei foi, care va îngriji să ajungă la destinațiune. 27 1-3

O moară cu vapor

situată între mai multe comune, lângă Doștat (Hosszutolke) și foarte bine cercetată să vinde din mână liberă 28 1-3

Doritorii să se adreseze dlor Ilie Hociotă, inv. pens. și Dumitru Băilă în Seliște

Un taur

trecut de doi ani, de soiu bun, frumos și crescut bine, în preț de 265 fl. se vinde la Popp Ionică în Pintic (Sz.-Péntek, p. u. Teke). Doritorii să se adreseze la adresa numită. 29 1-1

Franzbranntwein-ul

lui

B R Á Z A Y

cel mai răspîndit și mai neeseptionabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,

Budapesta, IV., Muzem-körút nr. 23.

Masajiu. Cel mai potrivit spirt pentru masajiu e Franzbranntwein-ul lui Brázay, cu care frecăm corpul, îndeplinind astfel masajiu. Aplicarea se face punînd 1-2 linguri de spirt într'o farfurie sau într'o cîșcă și frecînd ușor cu mîna curată sau cu un flanel partea corpului, pînă-cînd spirtul s'a supt sub piele. Procedura aceasta o urmăm de 3 ori pe zi, și anume dimineața înainte de sculare, la ameză și seara la culcare. O astfel de frecare se ține 15 minute. Franzbranntwein-ul înviorează corpul. 2 32-52

Feriți-vă de imitațiuni.

Fiți cu atențiune la marca de apărare.

Se apătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

Un învățăcel

se caută

pentru prăvalia de fer și coloniale a lui 26 2-3

Nițiu Dima din Hunedoara.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandra Sterea Șalutiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Româna.

Prețul unui exemplar 40 bani.

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede, Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție. [3] 8-

Liste de prețuri se trimit la oerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscrișul fmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevească a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerțiu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panțerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Listă prețurilor gratis și franco

Instalare de lumînă Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăceli-mare Nr. 8.

9 4-26